

ФЕДЕРАЦІЯ СПОРТИВНОГО ТУРИЗМУ УКРАЇНИ

[Турклуб НТУУ «КПІ» «Глобус»](#)

Звіт

про гірський туристський

спортивний похід 3 категорії складності
по Східному та Центральному Кавказу, Грузія

що був здійснений з 26.07 по 12.08 2017 року

Маршрутна книжка № /2017

Керівник групи Завадський Костянтин Олегович

Адреса керівник: kozaklevko1@gmail.com

Маршрутно-кваліфікаційна комісія туристського клубу НТУУ “КПІ” Глобус розглянула звіт та вважає, що похід може бути зарахований всім учасникам та керівнику як похід 3 категорії складності

Звіт використовувати в бібліотеці т.к. “Глобус”, на сайті

<http://tkg.org.ua>

Штамп МКК

Київ 2017

Перелік використаних скорочень

в. - вершина;

дол. - долина;

д.р. - долина річки;

льод. - льодовик;

м. - місто;

м.н. - місце ночівлі;

п. - перевал;

рад. - радіально;

р. - річка;

с. - село;

ЧХЧ — чистий ходовий час;

1. Довідкові дані про туристський спортивний похід	4
1.1 Параметри походу.....	4
1.2 Характеристика району проведення походу.....	4
1.3. Докладна нитка маршруту.....	5
1.4. Дані про досвід учасників	6
2. Організація туристського спортивного походу.....	7
21. Загальна ідея походу	7
22. Варіанти під'їзду та від'їзду. Обґрунтування вибору точок початку та кінця походу.....	7
23. Загальні відомості про похід.....	8
24. Зміни маршруту та їх причини	8
25. Інформація про проходження маршруту кожним учасником .	9
3. Графік руху та технічний опис проходження маршруту	9
3.1. Графік руху.....	9
3.2. Технічний опис проходження маршруту.....	10
4. Висновки та рекомендації щодо проходження маршруту.....	74
Перелік використаних матеріалів	75

1. Довідкові дані про туристський спортивний похід

1.1 Параметри походу

Вид туризму	Категорія складності	Протяжність	Тривалість		Строки проведення
		активної частини походу, км	загальна	Ходових днів	
гірський	третя	120	18	14	26.07-12.08. 2017

1.2 Характеристика району проведення походу

Похід третьої категорії складності проводився в районі Східного та частково Центрального Кавказу, та охоплював найцікавіші доступні річкові долини, льодовики та вершини району. А саме долини річок Джута, Чаухіцкалі, Кора, Артмосцкалі, Нарвані, Тегрі, Мнаісі та ін.

Східний Кавказ простягається на схід від Казбеку до узбережжя Каспію. У меридіональному (поперечному) напрямку з півночі на південь виділяють хребти: Лісистий хребет, Пасовищний хребет, Скелястий, Бічний хребет, які з північної долини спостерігаються як ступені гігантських сходів.

Головний Кавказький (Вододільний) хребет на Східному Кавказі розташований на південь від Бічного хребта на відстані 2-25 км і значно нижче Бічного, крім східної частини. Він є єдиним гірським ланцюгом, починаючи від Терека хребтами Мтіулетский, Чаухі, Пшавхевсурский. Основні перевали хребта: Хрестовий на заході, Чаухі, Архоті, Андако. Основні вершини хребта: Чаухі, Архоті, Гвелісмта, на сході Базардюзю - найвища точка Дагестану.

Розвитку сучасного зледеніння на Кавказі сприяють значні висоти, рельєф (сильна розчленованість схилів), а також велика кількість атмосферних опадів. Основні типи льодовиків Кавказу - карові, висячі та долинні. Висота снігової лінії на Східному Кавказі починається від 3700-3800 м, тобто на 700 м вище, ніж на Західному і на 300-400 м вище, ніж

на Центральному.

Льодовиків на Східному Кавказі значно менше, ніж на Західному і, тим більше, на Центральному. Зазвичай вони зустрічаються на найвищих гірських масивах, переважно на північних схилах. Загальна площа заледеніння приблизно 115 кв.км, з яких тільки близько 1% припадає на південні схили. Льодовики на Східному Кавказі досягають товщини 25-35 м, в окремих випадках - 60 м. Суцільною стрічкою уздовж північних схилів льодовики зустрічаються на невеликих відрізках хребтів, наприклад на хребтах Куро, Охкрі (Шаван), Кідегані, Хевсуретському, Пірікительському. Основні вузли заледеніння на схід від Терека: Грузинський кут (льодовик Руставі), Кибіші, Чаухі, Амуго, Тебулосмта, Маїстісмта, Коміто, Доносмта, Дікლოსмта, Адда-Шухгельмеер, Гутон, Арабек, Бішіней-Дженолшоб, Дюльтидаг, Баліан, Чариндаг, Базардюзю, Шахдаг.

1.3 Докладна нитка маршруту

С. Джута - д.р. Джута - **пер. Чаухі(1А, 3338)** - о. Абуделаурі (рад.) - д.р. Чаухі - **пер. Кибіші Центральний (1Б, 3500)** - л. Кибіші - **пер. Шаванський (2А, 3600)** - д.р. Кора - с. Сно - д.р. Артомсцкалі - **пер. Нарвані Хибний (1А, 3600)** - д.р. Нарвані - с. Кобі - д.р. Мнаїсідон - **пер. Орцвері (2А, 4106)** - в. Казбек (**2А, 5034, рад**) - л. Орцвері - д.р. Чхері - м. Степацмінда.

1.4 Дані про досвід учасників

ПІБ	Рік народження	Обов'язки в поході	Туристський досвід	Фото
Завадський Костянтин Олегович	1991	Керівник	2ГК Кавказ 4ГУ Алтай	
Маліновська Катерина Аркадіївна	1998	Медик	2ГУ Карпати	
Хохлов Євген Миколайович	1987	Завспор	2ГУ Кавказ	
Почтаренко Юлія Андріївна	1992	Завхарч	2ГУ Карпати	

Копачевська Марія Михайлівна	1988	Літописець	2ГУ Кавказ	
---------------------------------	------	------------	------------	---

2. Організація туристського спортивного походу

2.1 Загальна ідея походу

Даний похід планувався як продовження циклу підготовки команди спортивних туристів клубу «Глобус». А саме після проходження походів першої та другої категорії складності, участі у змаганнях з видів туризму та значної кількості тренувальних зборів та виїздів організованих в межах програми тренувань турклубу «Глобус».

Цього року були плани пройти цікавий спортивний похід та отримати новий висотний досвід, побачити величні льодовики та цікавий гірські масиви.

Кульмінацією походу було успішне сходження на вершину Казбек.

2.2 Варіанти під'їзду та від'їзду. Обґрунтування вибору точок початку та кінця походу

Переважною більшістю учасників нашого походу були дівчата і це ставило цікаву задачу вибору оптимальної нитки маршруту, щоб жоден з учасників команди не перевантажився. Сема з цих міркувань було влаштовано три проміжних сховища продуктів та бензину (“закидка”). Для старту був обраний район масиву Чаухі, а саме село Джута що дозволило:

1. Провести закидку продуктів та бензину в селах Сно та Алмасіані. Ці села розташовуються прямо на шляху до місця старту.
2. Зробити перше акліматизаційне коло з організацією закидки та акліматизуватись з максимально легкими наплічниками.
3. Провести розвідку та спробу проходження цікавого перевалу Чаухі-Північний, на який ми знайшли лише незначну інформацію від

грузинських альпіністів.

Під час виходу в долину річки Кістінка можна було провести льодові та сніжні тренування та здійснити проходження перевалу Шаванський. Вихід в долину річки Мнаісі та до льодовика Гергеті вирішено було здійснити через перевал Нарвані Хибний.

Фінішом походу було обрано місто Степанцмінда — великий туристичний центр з розвиненою інфраструктурою та транспортним сполученням.

2.3 Загальні відомості про похід

Заявлена нитка маршруту

с. Джута - д.р. Джута - **пер. Чаухі(1А, 3338)** - о. Абуделаурі - **пер. Чаухі Північний (2А, 3600)** - д.р. Чаухі - **пер. Кибіші Центральний (1Б, 3500)** - л. Кибіші - **пер. Шаванський (2А, 3600)** - **пер. Шаванський Боковий (1А, 3226)** - д.р. Шиносцкалі - с. Сно - д.р. Арехчоскалі - **пер. Нарвані Хибний (1А, 3600)** - д.р. Нарвані - с. Кобі - д.р. Мнаісідон - **пер. Орцвері (2А, 4106)** - **в. Казбек (2А, 5034, рад)** - л. Орцвері - д.р. Чхері - м. Степацмінда.

Запасні варіанти

1. Обхід п. Чаухі Північний 2А через п. Чаухі 1А.
2. Обхід п. Шаванський 2А через п. Кибіші Західний 1А.
3. Обхід п. Шаванський Боковий 1А через д.р. Кора.
4. Відмова від сходження на в. Казбек 2А.

Аварійні виходи з маршруту

1. Вихід на автомобільну дорогу Сно-Джута з долин
2. Вихід на військово грузинську дорогу з долин
3. Вихід в м. Степанцмінда.

2.4 Зміни маршруту та їх причини

Маршрут було пройдено з використанням запасного варіанту №1 — група приймала участь у рятувальних роботах туристи з Чехії, учасники були фізично виснажені, також були сумніви щодо безпечності

підйомного схилу на перевал — виглядав значно важчим та камененебезпечним.

Також було використано запасний варіант №3 — виявилось, що підйом на перевал Шаванський Боковий вимагав значного часу на проходження та тривалого спуску в село Сно, вирішено було відмовитись від проходження та спуститись по д.р. Кора.

2.5 Відомості проходження маршруту учасниками

Усі учасники пройшли похід повністю

3 Графік руху та технічний опис проходження маршруту

3.1 Графік руху

День		Ділянка			Відстань	Висота		Час				Характер шляху	Погода	Примітки
дата	день	Номер ділян.	Початок	Кінець	Км	Набір	Спуск	Час початк у руху	Час кінця руху	ЧХЧ	Всього за день			
27.07.2017	1	1	Село Джута	околиці села Джута	6,32	243	50	14:55	15:20	0:25	1:40	Рухаємось спочатку по дорозі в селі, потім виходимо за село у північно- східному напрямку. Виходимо вище села, висока трава. Привал робимо біля річки Джута на її правому* березі	Сонячно, жарко. +30 С	*-орографічно
		2	околиці села Джута	злиття річок Джута та Шарвінісцкалі				15:40	15:50	0:10		Продовжуємо рух по ґрунтовій дорозі вздовж річки, через 10 хвилин запинаємось та залишаємо заброску		
		3	злиття річок Джута та Шарвінісцкалі	злиття річок Джута та Джвархоркітсх алі				16:20	16:50	0:30		Далі йдемо правим берегом р. Джута, нас кличуть прикордонники. Залишамо рюкзаки та усією групою перходимо на лівий берег до посту прикордонників		
		4	злиття річок Джута та Джвархоркітсх алі	д.р. Джута на 1,5 км вище від посту прикордонників				17:15	17:50	0:35		Після прикордонників піднімаємось вище по долині, переходимо річку в брід в широкому місці. Стаємо на ночівлю в 1,5 км від прикордонників		
28.07.2017	2	1	м.н.	лівий борт водоспадів	8,80	1010	765	7:55	8:35	0:40	5:30	Від місця ночівлі вздовж річки починаємо рух на південь до п. Чаухі. Орієнтиром слугують водоспади. В двох місцях бродимо річку	Сонячно, безхмарно, температур а повітря +20 С	
		2	лівий борт водоспадів	вище рододендронів				9:00	9:45	0:45		Почанаємо підйом по лівому борту долини, обходячи "баранячі лоби". Зарості рододендрону		
		3	вище рододендронів	д.р. Джута, вище водоспадів				10:05	10:55	0:50		Рухаємось траверсов по травяному схилу крутизною до 30 градусів. Виходимо вище водоспадів в долину		
		4	д.р. Джута, вище водоспадів	середина підйому на хребет				11:20	12:30	1:10		Рухаємось по осипному схилу незначної рухливості в сторону перемички між вершиною 3352 та п. Чаухі		
		5	середина підйому на хребет	перед підйомом на перевал				13:55	14:45	0:50		Після обіду підіймаємось на перемичку, далі рухаємось по стежці в сторону перевалу. Перед злетом стаємо на привал		

День		Ділянка			Відстань	Висота		Час				Характер шляху	Погода	Примітки
дата	день	Номер ділян	Початок	Кінець	Км	Набір	Спуск	Час початк у руху	Час кінця руху	ЧХЧ	Всього за день			
		6	перед підйомом на перевал	п. Чаухі, 1А				14:55	15:15	0:20		По стежці підіймаємось на перевальну сідловину. Осипний схил крутизною 15*	Хмарно, +15 С	
		7	п. Чаухі, 1А	дол. Абуделаурі, початок підйому на пер. Чаухі				15:35	16:30	0:55		Спускаємось осипним схилом (місцями до 30*) в сторону дол. Абуделаурі		
		1	м.н.	осипний схил п.Чаухі	13,20	826	1196	9:50	10:35	0:45	5:30	Піднімаємось назад на перевал Чаухі по осипному схилу, місцями до 30*	Сонячно, температур а повітря 25 С	
29.07.2017	3	2	осипний схил п.Чаухі	осипний схил п.Чаухі				10:50	11:40	0:50		Піднімаємось назад на перевал Чаухі по осипному схилу, місцями до 30*		
		3	осипний схил п.Чаухі	п. Чаухі, 1А				11:55	12:35	0:40		Піднімаємось назад на перевал Чаухі по осипному схилу, місцями до 30*		
		4	п. Чаухі, 1А	д.р. Чаухісцкалі				13:05	13:45	0:40		Спускаємось з перевалу по гарній стежці в сторону дол. Чаухі, на північний захід	Хмарно, +20 С	
		5	д.р. Чаухісцкалі	базовий табір Чаухі				14:45	15:35	0:50		Продовжуємо рух по стежині, двічі переходимо по каміннях р. Чаухісцкалі. Привал робимо в базовому таборі альпіністів	Хмарно +18	
		6	базовий табір Чаухі	вище села Джута				15:52	16:47	0:55		Рухаємось ґрунтовою дорогою в напрямку с. Джута, зустрічаються кемпінги, місця відпочинку		

День		Ділянка			Відстань	Висота		Час				Характер шляху	Погода	Примітки
дата	день	Номер ділян	Початок	Кінець	Км	Набір	Спуск	Час початк у руху	Час кінця руху	ЧХЧ	Всього за день			
		7	вище села Джута	злиття річок Джута та Шарвінісцкалі				17:05	17:55	0:50		Обходимо с. Джута вище по схилу з півдня, городами		
30.07.2017	4	1	М.н.	Трав'яний схил	4,63	1153	36	9:35	10:21	0:46	4:20	Починаємо підйом на лівий борт д.р. Шарвінісцкалі, подолавши її вбрід. Трав'яний схил, до 25*	Дощ, +15	
		2	Трав'яний схил	Трав'яний схил, лівий борт долини				10:36	11:20	0:44		Рухаємось по трав'яному схилу з постійним набором висоти	Хмарно	
		3	Трав'яний схил, лівий борт долини	Трав'яний схил, центр долини				11:35	12:25	0:50		Виходимо на центр долини, починається осипний схил		
		4	Трав'яний схил, центр долини	Осипний схил				14:45	15:35	0:50		Після початку руху виходимо на некрутий скельний гребінь, далі рахаємось осипних схилом, крутизна до 10*		
		5	Осипний схил	Цирк перевалу Кібіші Ц.				15:50	17:00	1:10		Рухаємось осипним схилом, крутизною до 15*		
31.07.2017	5	1	М.н.	п. Кібіші Ц.	3,82	111	322	10:05	11:15	1:10	2:55	Від місця ночівлі піднімаємось по осипному схилу в лабіринті скель.	Хмарно	
		2	п. Кібіші Ц.	льод. Кібіші				11:50	12:50	1:00		Спускаємось по центральні частині льодовика в напрямку д.р. Кістинка. Льодовик перші 400 метрів закритий.		
		3	льод. Кібіші	моренні вали льод. Кібіші				12:50	13:20	0:30		Йдемо по відкритому льодовику, крутизна схилу до 10*, провели льодові заняття.		
		4	моренні вали льод. Кібіші	верх. р. Кістинка				13:25	13:40	0:15		Рухаємось по моренних валах ближче до лівого борту долини.	Невеликий дощ	
		1	М.н.	цирк перевалу Шаванський				05:40	06:25	0:45		Рухаємось на південний захід в сторону перевальної сідловини, осипний схил, крутизна до 20*	Ясно	

День		Ділянка			Відстань	Висота		Час				Характер шляху	Погода	Примітки
дата	день	Номер ділян	Початок	Кінець	Км	Набір	Спуск	Час початк у руху	Час кінця руху	ЧХЧ	Всього за день			
01.08.2017	6				11,72	450	1700				9:42	Почали рух по льодовику, крутизною до 25*, до осипного схилу перевальної сідловини організовуємо перильну страховку, сніжний схил, крутизна до 35*		
		2	цирк перевалу Шаванський	п. Шаванський, 2А				06:40	09:05	2:25		Спускаємось по живому осипному схилу, блукаючи між скельними залишками. Крутизна схилу, місцями до 30*		
		3	п. Шаванський, 2А	верх дол. р. Кора				09:30	10:45	1:15		Спускаємось осипним схилом в долину річки Кора, крутизна до 20*		
		4	верх дол. р. Кора	нижня ступінь морени				11:00	11:52	0:52		Рухаємось по лівому (обходимо прижими, водоспади) березі р. Кора. Трав'яний схил, крутизна до 15*		
		5	нижня ступінь морени	початок тропи в долині				12:05	12:45	0:40		Рух по лівому борту долини, висока трава, зарості кропиви в людський зріст, павуки		
		6	початок тропи в долині	Рух по лівому берегу р. Кора				13:00	13:30	0:30		Рух по лівому борту долини, висока трава, зарості кропиви в людський зріст, павуки		
		7	Рух по лівому берегу р. Кора	Рух по лівому берегу р. Кора				14:55	15:40	0:45		Рух по лівому борту долини, висока трава, зарості кропиви в людський зріст, павуки		
		8	Рух по лівому берегу р. Кора	Рух по лівому берегу р. Кора				16:00	16:50	0:50		Рух по лівому борту долини, висока трава, зарості кропиви в людський зріст, павуки	Дощ	
		9	Рух по лівому берегу р. Кора	Рух по правому берегу р. Кора				17:05	17:50	0:45		Рух по правому борту долини, висока трава, зарості кропиви в людський зріст, павуки		
		10	Рух по правому берегу р. Кора	Кінець долини р.Кора				18:05	19:00	0:55		Бродимо розливи річки		
02.08.2017	7	1	М.н.	дол. р. Сно, біля с. Каркуча	7,55	100	295	11:00	11:45	0:45	2:15	Від місця ночівлі йдемо до села Сно по ґрунтовій дорозі, відпочиваємо	Сонячно	
		2	дол. р. Сно, біля с. Каркуча	дол. р. Артмосцкалі, біля с. Сно				12:00	13:30	1:30		Рух по ґрунтовій дорозі		
		1	М.н.	с. Артмо				07:00	07:45	0:45		Рухаємось по лівому березі р. Артмосцкалі, по ґрунтовій дорозі до покинутого села	Сонячно	
		2	с. Артмо	перед початком каньйону				08:00	08:50	0:50		Після села дорога закінчується, стежка заросла травою та постійно губиться	Сонячно, +25 С	
		3	перед початком каньйону	після каньйону				09:05	09:50	0:45		Бродимо річку перед каньйоном. В каньйоні йдемо по правому березі вище води. після виходу з каньйону побачили стежину вище нас.		

День		Ділянка			Відстань	Висота		Час				Характер шляху	Погода	Примітки
Дата	день	Номер ділян	Початок	Кінець	Км	Набір	Спуск	Час початк у руху	Час кінця руху	ЧХЧ	Всього за день			
03.08.2017	8				9,47	800	170				3:35			
		4	після каньйону	початок підйому по долині п. Нарвані				10:05	10:50	0:45		Бродимо річку назад на лівий берег, повернули в долину перевалу. Зарості кропиви		
		5	початок підйому по долині п. Нарвані	русло річки				11:05	11:35	0:30		Йдемо вздовж русла річки в сторону перевалу		
		6	русло річки	початок перевального злету п. Нарвані				13:00	13:40	0:40		Підходимо під перевальний злет		
04.08.2017	9	1	М.н.	трав'яний схил перевального злету	19,68	935	1240	05:52	06:42	0:50	7:38	Рухаємось у напрямку перевалу по трав'яному схилу, крутизна до 20*	Сонячно	
		2	трав'яний схил перевального злету	трав'яний схил перевального злету				06:57	07:42	0:45		Рухаємось у напрямку перевалу по трав'яному схилу, крутизна до 20*		
		3	трав'яний схил перевального злету	п. Нарвані , 1А				07:57	08:30	0:33		Рухаємось у напрямку перевалу по трав'яному схилу, крутизна до 20*, перед сідловиною - незначний осипний схил		
		4	п. Нарвані , 1А	Початок долини Нарвані, вершина 2803				09:00	09:45	0:45		Спускаємось осипним схилом, крутизна до 25*, траверсуємо в напрямку вершини 2803		
		5	Початок долини Нарвані, вершина 2803	дол. Нарвані, біля кошів				10:00	10:45	0:45		Спускаємось по стежці в д.р. Нарвані, проходимо коши пастухів		
		6	дол. Нарвані, біля кошів	дол. Нарвані, вище с. Ухаті				11:00	12:00	1:00		Рухаємось по стежці в напрямку с.Ухаті.		
		7	дол. Нарвані, вище с. Ухаті	дол. Нарвані, нижче с. Ухаті				13:05	13:50	0:45		Проходимо село, вийшли на ґрунтову дорогу		
		8	дол. Нарвані, нижче с. Ухаті	дол. р. Тергі				14:05	14:50	0:45		Після ґрунтової дороги виходимо на військово-грузинську дорогу.		
		9	дол. р. Тергі	біля посту прикордонників				15:05	16:00	0:55		Рухаємось в д.р. Тергі до прикордонників переходимо по мосту		
		1	М.н.	дол. р. Мна				07:35	08:10	0:35		В д.р. Мна рухаємось по лівому березі по стежці пастухів	Сонячно +25	
		2	дол. р. Мна	початок гребеня підйому				08:25	09:05	0:40		Рух по стежці пастухів		

День		Ділянка			Відстань	Висота		Час				Характер шляху	Погода	Примітки
дата	день	Номер ділянки	Початок	Кінець	Км	Набір	Спуск	Час початку руху	Час кінця руху	ЧХЧ	Всього за день			
05.08.2017	10				9,23	1170	60				5:45			
		3	початок гребеня підйому	гребінь підйому в долину п. Орцвері				09:10	09:55	0:45		Починаємо підйом по травяному гребеню в напрямку л. Орцвері.		
		4	гребінь підйому в долину п. Орцвері	гребінь підйому в долину п. Орцвері				10:10	10:55	0:45		Продовжуємо рух по гребеню, місцями осипний схил, крутизна до 25*		
		5	гребінь підйому в долину п. Орцвері	гребінь підйому в долину п. Орцвері				11:10	11:55	0:45		Триваний схил, місцями скельні полиці		
		6	гребінь підйому в долину п. Орцвері	гребінь підйому в долину п. Орцвері				12:10	12:55	0:45		Триваний схил, місцями скельні полиці		
		7	гребінь підйому в дол. п.Орцвері	гребінь підйому в дол. п.Орцвері				13:10	13:55	0:45		Триваний схил, місцями скельні полиці		
		8	гребінь підйому в дол. п. Орцвері	долина пер. Орцвері				14:10	14:55	0:45		Виходимо на виположення першого моренного валу льод. Орцвері		
06.08.2017	11	1	М.н.	долина пер. Орцвері	4,45	320	0	08:10	09:20	1:10	1:55	Піднімаємось на перший моренний вал по живому осипному схилу		
		2	долина пер. Орцвері	під п. Орцвері				09:35	10:20	0:45		Йдемо моренними валами до озера під п. Орцвері		
07.08.2017	12	1	М.н.	початок льод. Орцвері	4,66	650	225	06:05	07:05	1:00	3:40	Підходимо до початку льодовика по осипному схилу	Ясно	
		2	початок льод. Орцвері	п. Орцвері, 2А				07:15	08:20	1:05		По льод. Орцвері піднімаємось на п. Орцвері, перед сідловиною осипний схил		
		3	п. Орцвері, 2А	льод.Гергеті				09:10	09:50	0:40		Починаємо спуск по закритому льод. Гергеті. На початку спуску крутизна до 20*, далі пологіше, багато тріщин		
		4	льод.Гергеті	Стоянки "Чорний хрест"				10:05	11:00	0:55		Розплутуючи лабіринт тріщин виходимо на стоянки		
08.08.2017	13	1	М.н.	в. Казбек, 2А, 5033 м	5,56*	1120	1120	02:20	08:00	5:40	8:40	По моренних валах льодовика піднімаємось на Казбекське плато, на закритій частині зв'язуємось. На сідло виходимо по стежці, крутизна схилу до 20*, остання 150 метрів до вершини до 30-35*	Сонячно +20	* Відстань врахована в одну сторону
		2	в. Казбек, 2А, 5033 м	стоянки "Чорний хрест"				09:00	12:00	3:00		Спуск по маршруту підйому		
		1	М.н.	Казбекська метеостанція				08:05	09:15	1:10		Спускаємось по стежці до Казбекської метеостанції	Сонячно +25	

День		Ділянка			Відстань	Висота		Час				Характер шляху	Погода	Примітки
дата	день	Номер ділянки	Початок	Кінець	Км	Набір	Спуск	Час початку руху	Час кінця руху	ЧХЧ	Всього за день			
09.08.2017	14	2	Казбекська метеостанція	стоянки "Зелений готель"	15,96		2180	09:30	10:20	0:50	4:15	Після метеостанції виходимо на відкритий льодовик. Далі йдемо по стежці до стоянок "Зелений готель"		
		3	стоянки "Зелений готель"	спуск до церкви				10:35	11:35	1:00		По стежці спускаємось до церкви, крутизна до 20*		
		4	спуск до церкви	нижче церкви				11:50	13:05	1:15		Далі по ґрунтовій дорозі до м. Степанцмінда		
		5	нижче церкви	центр м. Степанцмінда				14:30	15:00	0:30		Після обіду рухаємось по місту до центру		
					119,49	8888	9359							

3.2 Технічний опис проходження маршруту

День 1, 27.07.17

Прокинувшись в гарному хостелі земляків в місті Тбілісі почали готуватись до приїзду нашого перевізника. Зібрали повністю наплічники та підготували одразу дві закидки (розфасували по мішках продукти), які ми залишимо по дорозі в селах Алмасіані та Сно. Близько 8.00 прибув наш водій, завантажившись ми поїхали до прикордонного управління в місті Тбілісі. Заздалегідь (за два тижні до початку походу, не пізніше), надіслали прикордонникам нашу нитку маршруту та копії паспортів для отримання пропусків в прикордонну зону. Дуже добре, що наш водій мав знайомих в управлінні прикордонної поліції та прискорив отримання пропусків, англійською, а тим паче російською там розмовляли дуже погано.

Після отримання пропусків вирушили на північ в сторону м. Сепанцмінда, по дорозі зупинились на заправці та набрали бензин прямо в пластикові пляшки, що ж Грузія це вже трошки Азія.

Цікавою була репліка водія, що перед виїздом з міста до нас за кермо сяде його брат, так як в нього забрали водійське посвідчення за водіння в стані алкогольного сп'яніння. В місті він за кермом, а от за місто не наважувався вирушати.

Дорога до місця старту є дуже мальовничою: дуже сподобалось Жинвальське водосховище та фортеця Ананурі, де ми зупинимось на зворотному шляху. Вразив красою серпантин траси вздовж гірськолижного курорту Гудаурі.

Першу закидку залишили в магазині села Алмасіані прямо навпроти дороги, що веде в д.р. Тергі. Другу закидку залишили в селі Сно, в фешенебельному готелі "Sno". Господарі та місцеві мешканці завжди раді допомогти подорожуючим.

Нарешті о 13.00 прибули в село Джута, що сперечається з селом Ушгулі за звання найвище село в Грузії. Тут знаходиться багато хостелів та будинків для відпочинку, маршрут від села Джута в село Рошка, через перевал Чаухі дуже популярний у Грузинів та неспортивних туристів, як вид активного відпочинку.

Пообідавши прямо там де нас залишив водій починаємо наш похід о 14.55 (Фото 1). В нас на сьогодні дві задачі: залишити закидку перед входом в д.р. Шарвінісцкалі та дійти максимально близько до водоспадів, щоб побачити шлях обходу. Також на повороті долини є прикордонна застава — там потрібно обов'язково відмітитись.

Одразу ж в селі обрали вищу дорогу, яка обходить село південніше з незначним набором висоти. Таким чином ми пішли не по центральній улиці села, а “городами”. Обійшовши село з півдня спускаємось на дорогу, що прямує до прикордонної застави на північний-схід — саме центральна дорога. Рухаємось по лівому (тут і далі всі береги та боки долин зазначено орографічно, якщо додатково не повідомляється інше) березі річки Джута. Після відпочинку проходимо 10 хвилин та зупиняємось біля лісистого південного схилу долини та ховаємо нашу закидку (Фото 2). Звідси гарно видно початок підйому по д.р. Шарвінісцкалі до перевалу Кібіші Центральний — вхід в долину представляє собою вузький каньйон, який потрібно обходити по лівому борту долини.

За 30 хвилин дістаємось до посту прикордонників — вони кличуть усю групу з паспортами, поводяться дружньо, дозволяють гладити величезних собак. Прикордонники звірили паспорти та зробили копії пропусків, побажали нам удачі та відпустили. Після відновлення руху одразу ж бродимо річку Джута на правий берег (Фото 3), далі йдемо по стежці (Фото 4), до повороту долини не доходимо — о 17.50 стаємо на бівуак. Звідси частково видно початок підйому до водоспадів.

Фото 1. Група на старті маршруту, в с. Джута

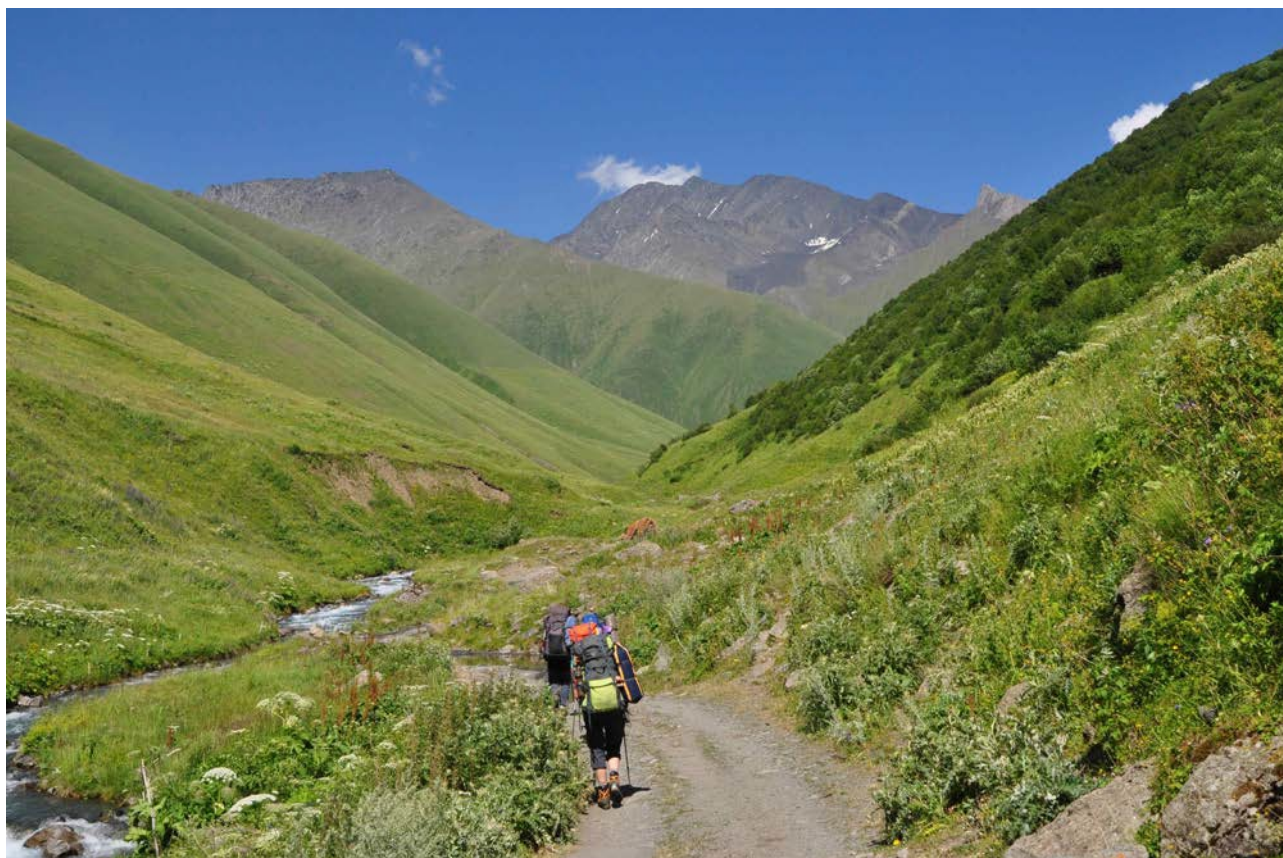

Фото 2. Рухаємось до місця закидки

Фото 3. Нескладний брід через річку Джута

Фото 4. Група йде в напрямку водоспадів.

Опис перевалу Чаухі, 1А, 3338 метри

район	хребет, масив	які ущелини з'єднує	назва (рекомендована), при необхідності, що означає	висота (м)	координати (WGS-84)	категорія		
						сезон	зима	міжсезоння
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Східний Кавказ, Грузія	Хребет Чаухі	Д.р. Джута – д.р. Абуделаурі	Чаухі	3338	42°33'19.98"N 44°48'54.94"E	1А		

1. Загальний час проходження: **5:30**, (від д.р. Джута до дол. Абуделаурі)

(год:хв)

2. Затрачено часу на підйом: **4:35**, перепад висот **1010** м .

(год:хв)

3. Затрачено часу на спуск: **0:55**, перепад висот **500** м .

(год:хв)

4. Рухались з самостраховкою: **0:45** з одночасною страховкою: **0:00** .

(год:хв)

(год:хв)

5. Рухались з поперемінною страховкою: **0:00**, з перильною страховкою: **0:00** .

(год:хв)

(год:хв)

6. Організовано пунктів страховки: **0** .

7. Характеристики ключової частини підйому та спуску по ділянкам:

ділянка шляху (від - до)	загальний час проходження (год:хв)	довжина (м)	крутизна (град.)	перепад висоти (м)	характер рельєфу	характеристика руху з страховкою (протяжність, м; крутизна, град;				кількість організованих пунктів страховки
						самострат-ховкою	одночас-ною	поперемінною	периль-ною	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Обхід водоспад у по лівому борту	0:45	600	До 30	100	Трав'яний схил, рододендрони	600; до 30; 0:45				

8. При проходженні перевалу необхідне наступне спеціальне спорядження:

- групове: -

- індивідуальне: **льодоруби, каски**

9. Рекомендовані місця для ночівлі: **Д.р. Джута, д.р. Абуделаурі, д.р.**

Чаухісцкалі

10. Перевал пройдено: **28.07.2017**.

11. Метеорологічні умови при проходженні перевалу: **сонячно, +25С, опади відсутні.**

12. Необхідні додаткові умови до організації руху і страховки: **відсутні.**

13. Потенційна небезпека та засоби безпеки: **осипний схил, рух у касках з**

самостраховкою.

14. Керівник походу Завадський Костянтин Олегович.

15. Маршрутна книжка № 16/2017,

МКК: Секція спортивного туризму клубу «Глобус» № 133-04-30302000

День 2, 28.07.17

Прокинувшись раніше, після сніданку виходимо на маршрут о 7.55. Продовжуємо рух по д.р. Джута через 500 метрів починаємо повертати в сторону водоспадів. Перед підйомом бродимо (Фото 5) двічі річку та стаємо на привал перед стрімкою частиною підйому (Фото 6), що заросла рододендроном. О 9.00 одягнувши каски та “зброївшись” льодорубами починаємо підйом по стрімкому схилу вкритому заростами рододендрону (Фото 7)— по лівому борту обходимо водоспади. Крутизна схилу місцями до 30 градусів.

Після проходження водоспадів (Фото 8) поступово набираємо висоту в напрямку перемички між висотою 3352 та п. Чаухі (Фото 9). О 12.30 стаємо на обід — доволі жарко та відчувається висота знаходимось на 150 метрів нижче по висоті від перемички. Після обіду продовжуємо рух по осипному схилу незначної рухливості, крутизною до 20 градусів — виходимо на перемичку та у всій красі бачимо грузинські Доломіти — скельний масив Чаухі. Вдалині видно туристів, що здійснюють одноденні переходи з Джуги в Рошку — їх дуже багато і більшість не підготовлені до змін погоди та значних переходів по осипних схилах.

Перед перевальним злетом перепочиваємо та за 20 хвилин виходимо на перевальну сідловину перевалу Чаухі (Фото 10). На перевал група виходить о 15.15, зняли записку групи Кісліцина Миколи, т/к “Глобус”, але дати та часу ходження немає та й мало відомо про подальший маршрут руху групи.

Відпочивши близько 20 хвилин починаємо спуск в сторону озер Абуделаурі та однойменної долини (Фото 11). Спуск представляє собою стежку на осипному схилі, місцями зустрічаються скельні стінки та ділянки осипного схилу, крутизна до 30 градусів. На середині спуску нам відкривається підйомна сторона перевалу Чаухі Північний (Фото 12)— вже зараз закралась підозра, що перевал є складнішим та

небезпечнішим, ніж нам розповідали грузинські альпіністи. Льодовий схил, орієнтовно на 3-4 мотузки, що повністю “прострілюється” камінням (присутні свіжі сліди сходу), але остаточне рішення щодо проходження вирішили зробити пізніше, на стоянці. На спуску з перевального злету виходимо на стежку та зупиняємось на відпочинок біля групи людей.

Коли керівник дістав GPS навігатор один з іноземних туристів підійшов до нас (турист з Чехії, що розмовляв російською). Він запитав чи це не супутниковий телефон, тому що мобільний зв'язок тут не працює. Коли дізнався, що це GPS навігатор — засмутився, але обмовився, що його дружина поламала ногу і він не може викликати рятувальників! Тільки тоді ми побачили, що туристи стоять навколо жінки, яка лежить на землі (на нозі сніг). В неї дуже боліла нога і неможливо було визначити перелом у неї, чи може сильне розтягнення. Жоден з “одноденних” туристів не знав, що робити і побачивши організовану групу в касках, вирішили залишити постраждалу, чоловіка та двох дітей (постраждалі мали тільки запас харчування) на нас. Вже було 17.00 і постраждалим загрожувала холодна ночівля. Чоловік не знав що робити і збирався йти з дітьми в село, покинувши дружину, а вранці повернутись з рятувальниками. Ми не змогли залишитись осторонь та вирішили організувати рятувальну операцію. Основною проблемою була відсутність зв'язку в даній долині, він міг з'явитись нижче на повороті в прямій видимості села Рошка. Дівчата та постраждала залишались на місці, постраждалу нагодували, дали теплі речі, влаштували місце в шатрі, а хлопці вирушили за рятувальниками.

Після довгих переговорів з медиками та рятувальниками, машина максимально під'їхала до місця пригоди. Відстань від місця пригоди до машини складала близько 6 кілометрів з перепадом висоти до 200 метрів. 5 рятувальників (пожежних), разом з хлопцями повернулись на місце пригоди деś о 00.30. До машини рятувальники транспортували постраждалу вже самі. Звісно про проходження завтра перевалу Чаухі Північний можна було забути.

Цікаво, що коли хлопці викликали рятувальників за 6 кілометрів нижче по долині, від місця пригоди вони побачили чоловіка та дітей, що

спускались в село — вони до рятувальників теж не додзвонились і збирались забрати дружину лише зранку.

Фото 5. Знову брід, з самого ранку

Фото 6. Обхід водоспадів

Фото 7. Рух рододендроновим схилом

Фото 8. Шлях обходу водоспадів

Фото 9. Вихід на перемичку між в.3352 та пер. Чаухі

Фото 10. Група на перевалі Чаухі, 1А

Фото 11. Спуск в долину Абуделаурі

Фото 12. Перевал Чаухі Північний

День 3, 29.07.17

Так як наша рятувальна операція тривала дуже пізно наступного дня ми прокинулись о 8.00, звісно про проходження перевалу Чаухі Північний вже можна було забути. О 9.50 вирушили назад на підйом до перевалу Чаухі (Фото 13). За 3 переходи (135 хвилин) вийшли назад на перевал Чаухі і довго на ньому не затримуючись вирушили в д.р. Чаухісцкалі. Йшли по гарній, ходженій стежці в напрямку села Джута (Фото 14, 15). На зустріч до нас йшло багато “одноденних” туристів (Фото 16) — і чомусь, у всіх ми бачили потенційних постраждалих.

За 90 хвилин ЧХЧ після початку спуску з перевалу, дістались до базового табору альпіністів (Фото 17) — відправної точки на альпмаршрути масиву Чаухі. Тут є декілька каменів для лазіння, навіть з пробитими маршрутами. Туристів зустрічається все більше, отже ми наближаємось до Джути.

За 55 хвилин підходимо до кемпінгу “5 Сезонів” та “Zeta Camping” - дуже класні місця відпочинку з гарними краєвидами.

Спускаючись в село рухаємось вже відомою стежкою до місця закидки, від кемпінгів до місця ночівлі йдемо 50 хвилин. Забираємо закидку, палимо вогнище.

Фото 13. Зворотній підйом на перевал Чаухі

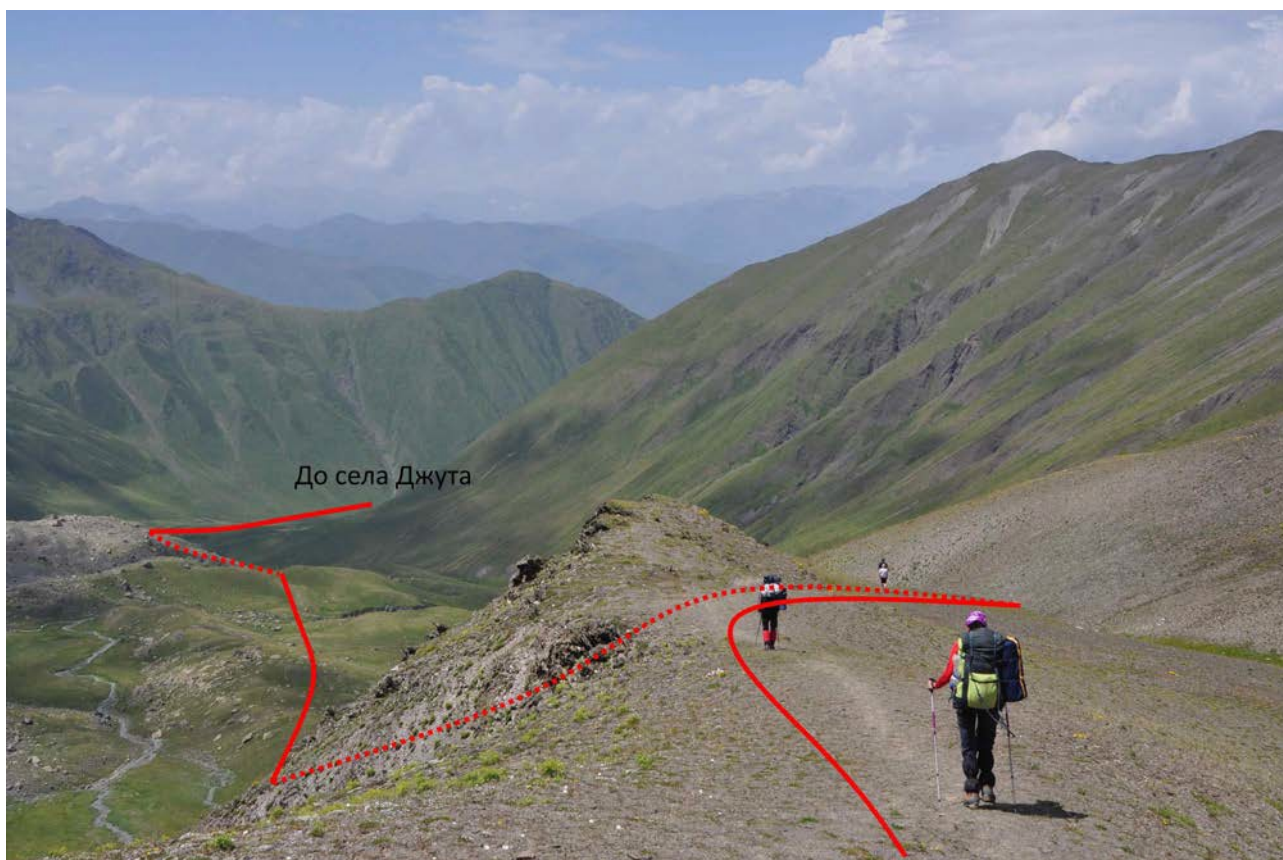

Фото 14. Шлях спуску з перевалу

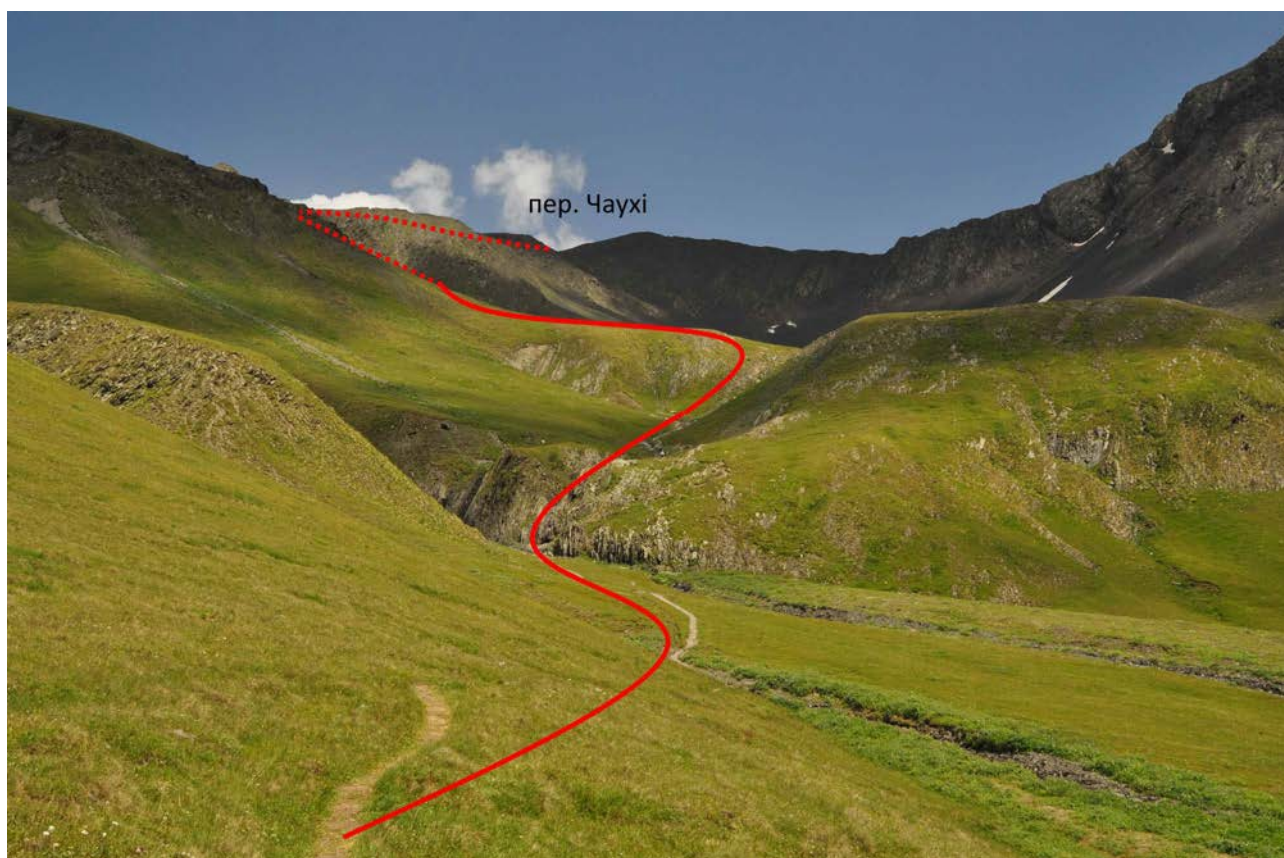

Фото 15. Шлях спуску з перевалу

Фото 16. Група на фоні масиву Чаухі

Фото 17. Вид базовий табір альпіністів

Опис перевалу Кібіші Центральний, 1Б, 3500 метрів

район	хребет, масив	які ущелини з'єднує	назва (рекомендована), при необхідності, що означає	висота (м)	координати (WGS-84)	категорія		
						сезон	зима	міжсезоння
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Східний Кавказ, Грузія	Хребет Вододільний	Д.р. Джута – д.р. Кістінка	Кібіші Центральний	3500	42°37'3.11"N 44°45'14.55"E	1Б		

- Загальний час проходження: **7:15**, (від д.р. Джута до дол. Кістінка)
(год:хв)
- Затрачено часу на підйом: **5:30**, перепад висот **1260** м .
(год:хв)
- Затрачено часу на спуск: **1:45**, перепад висот **320** м .
(год:хв)
- Рухались з самостраховкою: **1:10** з одночасною страховкою: **0:30** .
(год:хв) (год:хв)
- Рухались з попереминою страховкою: **0:00**, з перильною страховкою: **0:00** .
(год:хв)
- Організовано пунктів страховки: **0** .

7. Характеристики ключової частини підйому та спуску по ділянкам:

ділянка шляху (від - до)	загальний час проходження (год:хв)	довжина (м)	крутизна (град.)	перепад висоти (м)	характер рельєфу	характеристика руху з страховкою (протяжність, м; крутизна, град;				кількість організованих пунктів страховки
						самострат-ховкою	одночас-ною	поперемінною	периль-ною	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Перевальний злет	1:10	500	До 30	150	Живий осипний схил, скелі	500; до 30; 1:10				
Закритий льодовик	0:30	400	До 15	100	Закритий льодовик		400; до 15; 0:30			

8. При проходженні перевалу необхідне наступне спеціальне спорядження:
- групове: - **мотузки**

- індивідуальне: **льодоруби, кішки, каски, системи.**

9. Рекомендовані місця для ночівлі: **Д.р. Джута, Кістінка**

10. Перевал пройдено: **31.07.2017.**

11. Метеорологічні умови при проходженні перевалу: **хмарно, +15С, опади відсутні.**

12. Необхідні додаткові умови до організації руху і страховки: **відсутні.**

13. Потенційна небезпека та засоби безпеки: **осипний схил, рух у касках з самостраховкою, закритий льодовик проходить у зв'язках.**

14. Керівник походу **Завадський Костянтин Олегович.**

15. Маршрутна книжка **№ 16/2017,**

МКК: **Секція спортивного туризму клубу «Глобус» № 133-04-30302000**

День 4, 30.07.17

Зранку нас очікував дощ та низька хмарність, тому не поспішаючи приготували сніданок і о 9.35 вийшли на маршрут. Група ночувала на лівому березі річки Джута, а на правий перейшли по шматку швелера (Фото 18), що був перекинутий через потік. Далі тримали шлях на лівий борт д.р. Шарвінісцкалі яку перебродили, частково намочивши ноги. Перші декілька годин рухались у високій траві, що значно ускладнювало пересування. Д.р. Шарвінісцкалі починається стрімким каньйоном, що зручніше обходити по лівому борту, і взагалі підйом на перевал проходить

по лівому борту долини. По борту долини рухаємось у високій траві по малопомітній стежці, в долині місць для ночівель не побачили та й спускатись до води далеко. З долини видно першу ступінь моренного валу, за якою захована перевальна сідловина (Фото 19). Обідати сідаємо (140 хв. ЧХЧ від місця стоянки) перед початком підйому на моренний вал. Намітили маршрут руху по некрутому скельно-трав'яному гребню (Фото 20), який найшвидше виводить на осипний схил і далі до перевального цирку. На початку осипного схилу знаходимо алюмінієвий корпус ракети чи безпілотної з маркерівкою, усіх зацікавила знахідка, щось схоже на літальний апарат (Фото 21).

Через 120 хв. ЧХЧ виходимо (Фото 22) в перевальний цирк та починаємо шукати місце для встановлення шатра. Місця не знаходимо, тому ми починаємо займатись терраформуванням (Фото 23), вечереємо і цілу ніч нас випробовує погода — сильний дощ, та блискавки, які зовсім поруч біля нас, хто лежить біля штоку потихеньку починають від нього відкочуватись.

Фото 18. Міст через річку Джута

Фото 19. Підйом по лівому борту долини

Фото 20. Підйом по трав'яному гребню

Фото 21. Грузинське НЛО

Фото 22. Шлях підйому в цирк перевалу

Фото 23. Готуємо майданчик

День 5, 31.07.17

Всю ніч та частину ранку йшов дощ, підйом був намічений на 6.00, але так як перевальна сідловина була затягнута туманом, було вирішено почекати погоди. Десь о 8.00 почало розганяти хмари та дощ зменшував силу — вирішили збиратись та готувати сніданок.

О 10.15 виходимо в напрямку перевалу, спочатку по широкому осипному схилу, далі через лабіринт скель та скельних полицок.

Напрямок тримаємо на найнижчу точку сідловини (Фото 24). Рухаємось в касках з самостраховкою льодорубом дин за одним, так як осип доволі рухливий. Крутизна схилу місцями до 30 градусів. Через 70 хвилин ЧХЧ група виходить на перевал (Фото 25). На стороні підйому бачимо дві розхідні петлі для спуску — хоча спуск тут небезпечний, багато живого каміння та нестабільна осип, все ж таки рекомендуємо південну сторону перевалу проходити один за одним групою. Зняли перевальну записку групи туристів з міста Тернополя, вони були тут 18.09.2016, керівник Горон В.Я.

На перевалі вітряно та холодно, тому довго не затримуючись спускаємось на льодовик, він закритий снігом. Зв'язавшись продовжуємо спуск на північ, сьогодні плануємо спуститись до долини перевалу Шаванський (Фото 26). На озерах, що заховані в морених валах льодовика, бачимо групу, що збирається виходити, далі група пішла на перевал Кібіші Східний.

Рухаємось у зв'язках по закритому льодовику, крутизною до 15 градусів. Вийшовши на відкритий лід, вирішуємо провести льодові заняття: організували три станції на льодобурах, між ними повішали дві мотузки перил, останній рухався з нижньою страховкою (Фото 27).

За 60 хвилин ЧХЧ (від початку спуску) виходимо на моренні вали льодовика Кібіші, далі рухаємось ближче до лівого борту льодовика, тут є багато місця для стоянки, тому через 105 хвили ЧХЧ після початку спуску зупиняємось на бівуак, йде невеликий дощ.

Фото 24. Підйом на перевал Кібіші Центральний

Фото 25. Група на перевалі на Кібіші Центральний

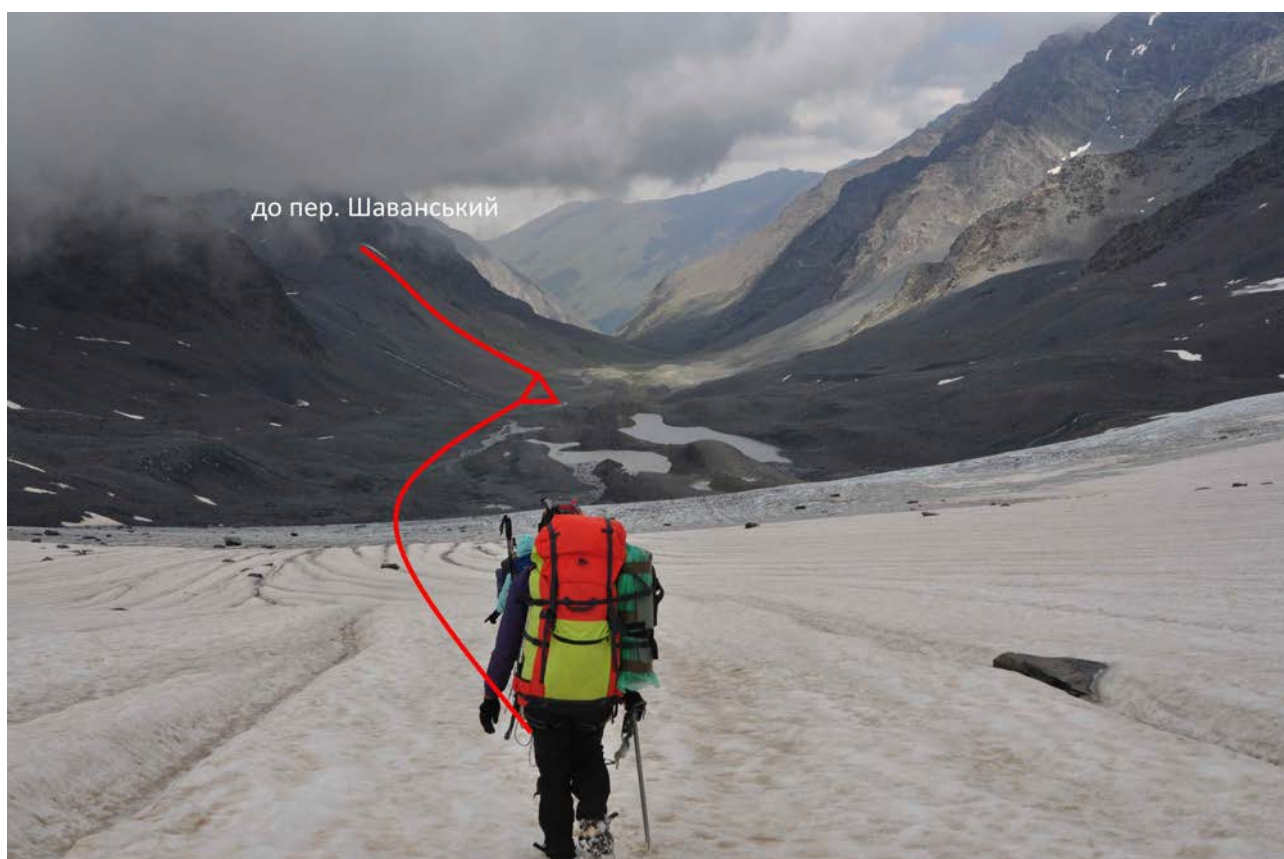

Фото 26. Спуск по льодовику та подальший рух до перевалу Шаванський

Фото 27. Тренувальні заняття на льодовику

Опис перевалу Шаванський, 2А, 3600 метрів

район	хребет, масив	які ущелини з'єднує	назва (рекомендована), при необхідності, що означає	висота (м)	координати (WGS-84)	категорія		
						сезо н	зима	міжсе- зоння
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Східний Кавказ, Грузія	Хребет Вододільний	Д.р. Кістінка – д.р. Кора	Шаванський	3600	42°37'50.50"N 44°43'53.53"E	2А		

- Загальний час проходження: **9:40**, (від д.р. Кістінка до кінець д.р. Кора)
(год:хв)
- Затрачено часу на підйом: **3:10**, перепад висот **450 м**.
(год:хв)
- Затрачено часу на спуск: **6:30**, перепад висот **1700 м**.
(год:хв)
- Рухались з самостраховкою: **1:35** з одночасною страховкою: **0:00**.
(год:хв) (год:хв)
- Рухались з попереминою страховкою: **0:00**, з перильною страховкою: **1:10**.
(год:хв)
- Організовано пунктів страховки: **3**.

7. Характеристики ключової частини підйому та спуску по ділянкам:

ділянка шляху (від - до)	загальний час проходження (год:хв)	довжина (м)	крутизна (град.)	перепад висоти (м)	характер рельєфу	характеристика руху з страховкою (протяжність, м; крутизна, град;				кількість організованих пунктів страховки
						самоострат-ховкою	одночас-ною	поперемінною	периль-ною	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Відкритий льодовик	0:20	500	До 30	100	Відкритий льодовик	500; до 30; 0:20				
Перевальний злет	1:10	500	До 35	100	Сніжний схил				500; до 35; 1:10	
Осипний схил на спуску	1:15	600	До 30	250	Осипний схил	600; до 30; 1:15				

8. При проходженні перевалу необхідне наступне спеціальне спорядження:
- групове: - **мотузки, петлі.**

- індивідуальне: **льодоруби, каски, системи**

9. Рекомендовані місця для ночівлі: **Д.р. Кістінка, д.р. Кора (верхів'я)**

10. Перевал пройдено: **31.07.2017.**

11. Метеорологічні умови при проходженні перевалу: **сонячно, +20С, опади відсутні.**

12. Необхідні додаткові умови до організації руху і страховки: **небезпечна південна сторона — живе каміння.**

13. Потенційна небезпека та засоби безпеки: **осипний схил, рух у касках з самоостраховкою, на перевальному злеті перильна страховка.**

14. Керівник походу **Завадський Костянтин Олегович.**

15. Маршрутна книжка **№ 16/2017,**

МКК: **Секція спортивного туризму клубу «Глобус» № 133-04-30302000**

День 6, 01.08.17

Прокинувшись дуже рано, на маршрут група вийшла о 5.40. Почали підйом в цирк перевалу Шаванський, тримаючи напрямок на південь. За один перехід (45 хвилин) підійшли до початку льодовика (Фото 28). Вже здалеку убло видно, що у нас буде значно інша тактика проходження перевалу ніж по описах Сафтьюка М.П. Значна частина підйому була

вкрита снігом і скельні полицки, які попередня група проходила пішки, були вкриті сніжним покривом, крутизною до 40 градусів. Першопроходці виходили на скельну полицю, а потім переходили траверсом до осипного кулуару, що виводить на перевальну сідловину. Ми вирішили провісити дві ділянки перил до кулуару а далі продовжити рух з самостраховкою (Фото 29).

Першу станцію організували за великим комнем, що захищав групу від каменепадів. Почали організовувати перильну страховку о 7.30. Перший учасник з нижньою страховкою вийшов на всю довжину мотузки та організував станцію також на каміні (станції не знаходились на одній лінії падіння) (Фото 30). Крутизна схилу на ділянці - до 35 градусів. На другій мотузці відбулась зміна лідера — учасник вийшов на всю довжину мотузки та організував станцію перед скельним масивом (Фото 31), від якого група з самостраховкою перейшла в осипний кулуар і далі на перевальну сідловину. Пункти страховки були виконані у вигляді петель, накинутих на великі, стабільні камені. Організація та проходження ділянки зайняла у групи 70 хвилин.

В перевальному турі була знайдена записка групи Сафтьюка М.П., що були тут 13 липня 2016 року, туристи клубу “Романтик”.

Перебуваючи в легкій ейфорії від нової висоти та проходження перевалу група багато фотографувалась та відпочивала (Фото 32). Женя знайшов на сідловині великий шматок гірського кришталю і тут же його розколов льодорубом на декілька частин — усі мали собі сувеніри (в когось більший, в когось менший). На перевальній сідловині були через 190 хв. ЧХЧ від місця бівуака.

Спуск на південь почали о 9.30 — тримаючи напрямок на перевальний цирк. Шлях руху обирали безпосередньо на місці: спуск являє собою нагромадження осипних кулуарів та значної кількості живого каміння, тому не рекомендуємо проходити південну сторону на підйом — складний вибір шляху та можливі обходи стрімких місць. Група рухалась з самостраховкою 70 хвилин. Крутизна схилу місцями до 30 градусів, значна кількість скельних полицок та осипних кулуарів (Фото 33).

На етапі планування походу була задумка пройти перевал

Шаванський Боковий (з прямим виходом в село Сно) у зв'язці з перевалом Шаванський без скидання висоти — траверсом північного боку цирку. На місці ж виявилось, що траверс неможливий через часті виходи скель на шляху траверсу, а перепад висоти від дна перевального цирку до сідловини значно перевтомив би групу, якій потрібно було б ще рухатись по долині річки Шиносцкалі до можливих стоянок. Тому було вирішено скористатись запасним варіантом та продовжити спуск по долині річки Кора до траси Сно — Джута.

Спочатку в долину спускаємось по осипному схилу а далі виходимо на лівий борт долини та рухаємось по трав'яному схилу обходячи водоспади та прижими на 100 метрів вище (Фото 34). На карті зображена дорога, але ми ще до неї не дістались, вирішили спуститись до річки та зробити обід через 197 хв. ЧХЧ від початку спуску з перевалу. Ми навіть встигли поспати під час обіду і не дарма.

Вийшовши на маршрут, через 20 хвили знаходимо стежку (яку не варто втрачати!) та рухаємось по лівому борту долини. Долину річки Кора після походу група одноголосно назвала найскладнішою перешкодою всього походу. Тут би проводити пішохідні походи — висока трава, те що треба!

Під час руху по долині проходимо зруйновані будинки пастухів та безкраї поля кропиви, яка досі, мабуть, являється у нічних жахах учасникам. Кущ кропиви має висоту вище людського зросту та товщину стовбура більшу, ніж зап'ястя. Коли керівник вирішив скористатись палками як мачете, та зрубати такий кущ — палка лише погнулась. Мабуть кожна з дівчат падали повністю в такий кущ кропиви. Радимо все ж триматись неявної стежки, так як значні зарості дуже ускладнюють пересування по долині. Коли група перейшла в заліснену зону, стежка виводила на протилежний, правий берег долини. Перебродивши річку стінкою продовжили рух по правому березі, але тут трава не виявилась меншою. Перед виходом з долини перебродили декілька потоків.

Почався невеликий дощ.

Зупинились на рівному майданчику виходу з долини (звідси вже видно міст через річку Кора), на спуск з перевалу до місця бівуака

витратили 6 годин 32 хвилини. ЧХЧ за день склав нереальних 9 годин та 42 хвилини, групі потрібен був відпочинок наступного дня.

Фото 28. Вихід групи в цирк перевалу Шаванський

Фото 29. Схема проходження перевалу Шаванський

Фото 30. Перша мотузка підйому

Фото 31. Друга мотузка підйому

Фото 32. Група на перевалі Шаванський

Фото 33. Спуск з перевалу

Фото 34. Шлях руху в долині р. Кора

День 7, 02.08.17

Прокинувшись без будильника група, не поспішаючи зібрала табір та вирушила (об 11.00) в сторону села Коселі, в селі Сно нас очікувала закидка. За два переходи, 135 хвилин ЧХЧ, дістались по ґрунтовій дорозі до села Коселі (Фото 35). На бівуак зупинились на правому березі річки Артмосцкалі (о 13.30) одразу за селом, двоє учасників вирушило за закидкою в село Сно. Забравши наш мішок та розподіливши його, решту дня команда відпочивала, двічі купалась, провела день прання та навіть влаштувала вогнище з палива тваринного походження (Фото 36).

Фото 35. Рух групи до села Коселі

Фото 36. Відпочинок біля річки

Опис перевалу Нарвані Хибний, 1А, 3600 метрів

район	хребет, масив	які ущелини з'єднує	назва (рекомендована), при необхідності, що означає	висота (м)	координати (WGS-84)	категорія		
						сезон	зима	міжсезоння
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Східний Кавказ, Грузія	Хребет Вододільний	Д.р. Артмосцкалі – д.р. Нарвані	Нарвані Хибний	3600	42°32'35.52"N 44°35'26.11"E	1А		

- Загальний час проходження: **8:58**, (від с.Коселі до с.Ухаті)
(год:хв)
- Затрачено часу на підйом: **5:43**, перепад висот **1800 м**.
(год:хв)
- Затрачено часу на спуск: **3:15**, перепад висот **1600 м**.
(год:хв)
- Рухались з самостраховкою: **0:20** з одночасною страховкою: **0:00**.
(год:хв) (год:хв)
- Рухались з поперемінною страховкою: **0:00**, з перильною страховкою: **0:00**.
(год:хв) (год:хв)
- Організовано пунктів страховки: **0**.

7. Характеристики ключової частини підйому та спуску по ділянкам:

ділянка шляху (від - до)	загальний час проходження (год:хв)	довжина (м)	крутизна (град.)	перепад висоти (м)	характер рельєфу	характеристика руху з страховкою (протяжність, м; крутизна, град;				кількість організованих пунктів страховки
						самоострат-ховкою	одночас-ною	поперемінною	периль-ною	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Осипний схил	0:20	400	До 30	170	Осипний схил	400; до 30; 0:20				

8. При проходженні перевалу необхідне наступне спеціальне спорядження:
- групове:

- індивідуальне: **льодоруби, каски**

9. Рекомендовані місця для ночівлі: **Д.р. Артомсцкалі, д.р. Нарвані**

10. Перевал пройдено: **03.08.2017**.

11. Метеорологічні умови при проходженні перевалу: **сонячно, +20С, опади відсутні**.

12. Необхідні додаткові умови до організації руху і страховки:

13. Потенційна небезпека та засоби безпеки: **осипний схил, рух у касках з самоостраховкою**.

14. Керівник походу **Завадський Костянтин Олегович**.

15. Маршрутна книжка **№ 16/2017**,

МКК: **Секція спортивного туризму клубу «Глобус» № 133-04-30302000**

День 8, 03.08.17

Гарно відпочивши напередодні, група встає дуже рано та починає рух о 7.00 по лівому березі річки Артомсцкалі в напрямку південного заходу. Спочатку рухаємось по широкій, пласкій долині, далі піднімаємось на борт долин, рухаючись по ґрунтовій дорозі (Фото 37). За 45 хвилин ЧХЧ доходимо до покинутого хутору Артмо (Фото 38).

Після хутору починається заросла стежка по лівому борту рухаємось далі та через 50 хвилин ЧХЧ від хутору підходимо до початку каньйону. За описами, групи робили декілька бродів в каньйоні та далі виходили в долину перевалу Нарвані Хибний (Фото 39). Перед входом в каньйон бродимо річку Артмосцкалі на правий берег та продовжуємо рух вздовж річки. Далі, щоб обійти прижими річки, піднімаємось на правий борт долини по трав'яному схилу, крутизною до 35 градусів та обходимо

каньйон (Фото 40). Потім вже з іншого борту долини було видно, що є стежка по правому борту набагато вище ніж ми рухались. Каньйон пройшли за 45 хвилин ЧХЧ. Далі переходимо річку по одному на лівий берег та прямуємо на захід в долину перевалу Нарвані Хибний. Знову натрапляємо на зарості кропиви та вирішуємо обійти їх по схилу з набором висоти, вийшовши в долину перевалу виходимо до русла річки тут простіше йти ніж по високій траві (Фото 41). На обід стаємо о 11.35 одразу ж на березі річки.

Після обіду продовжуємо рух по руслу річки, очевидно, що сьогодні перевал не встигнемо пройти, тому вирішуємо знайти місце для стоянки на початку перевального злету, поруч є вода. Знайшовши місце встановлюємо шатер, але все ж нахил схилу не дає гарно розміститись та відпочити — всі скочуються вниз. Знову вирішили зайнятися терраформуванням та підготувати майданчик для шатра. За якихось пів години на схилі зробили гарний горизонтальний майданчик — можна саджати гвинтокрили. На бівуак стали о 13.40.

Фото 37. Шлях руху в долині

Фото 38. Група підходить до покинутого села Артмо

Фото 39. Початок каньйону

Фото 40. Рухаємось по каньйону

Фото 41. Шлях подальшого руху на перевал Нарвані Хибний

День 9, 04.08.17

Гарно відпочивши, команда рано вирушає на маршрут о 5.52, починаємо підніматись по трав'яному схилу, крутизною до 20 градусів. Піднімаємось серединою схилу та через 128 хвилини ЧХЧ виходимо на сідловину перевалу (Фото 42), ця сідловина знаходиться південно-західніше від вершини 3142 та перевальної сідловини першопроходців. Так як подальший наш шлях планувався у напрямку д.р. Нарвані, вирішили не набирати висоту через вершину 3142, а сфотографувавшись, о 9.00 починаємо спуск по осипному схилу з самостраховкою льодорубом. З перевальної сідловини відкривається гарний вид на оточуючі долини та вершину Казбек. Після спуску з перевального злету продовжуємо рух траверсом в напрямку вершини 2803 де і робимо привал (Фото 43). В долині Нарвані є гарна стежка, яка спускається в село Ухаті, нею часто користуються пастухи (Фото 44). За 150 хвилин ЧХЧ від початку спуску з перевалу дістаємось до села Ухаті, минаючи коші пастухів та рухаючись по правому борту долини.

Після села Ухаті стали на обід, сьогодні маємо забрати закидку — у нас залишився фінальний кидок до вершини Казбек.

Від села Ухаті спочатку по ґрунтовій дорозі, далі по військово-грузинській дорозі дістались до села Алмасіані за 45 хвилин ЧХЧ. Забираємо закидку в магазині, нічого зайвого не закупаємо, прямуємо далі в долину річки Тегрі (Фото 45) до села Квемо Окрокана, де знаходиться пост прикордонників (Фото 46). На посту прикордонники нас зустріли спочатку насторожено (навіть зброю не заховали), але перевіривши наші пропуски та паспорти відпустили далі. Перейшовши на лівий берег річки Мнаісі по стаціонарному мосту (біля посту прикордонників) через 500 метрів стаємо на бівуак, о 16.00.

Фото 42. Група на перевалі Нарвані Хибний

Фото 43. Шлях спуску з перевалу

Фото 44. Група спускається до села Кобі

Фото 45. Рухаємось в д.р. Тергі

Фото 46. Перехід в д.р. Мна

Опис перевалу Орцвері, 2А, 4106 метрів

район	хребет, масив	які ущелини з'єднує	назва (рекомендована), при необхідності, що означає	висота (м)	координати (WGS-84)	категорія		
						сезон	зима	міжсезоння
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Східний Кавказ, Грузія	Головний хребет	Д.р. Мнаісі – д.р. Чхері	Орцвері	4106	42°40'32.64"N 44°30'12.43"E	2А		

- Загальний час проходження: **11:20**, (від д.р. Мна до льод. Гергеті)
(год:хв)
- Затрачено часу на підйом: **9:45**, перепад висот **1720** м .
(год:хв)
- Затрачено часу на спуск: **1:35** , перепад висот **290** м .
(год:хв)
- Рухались з самостраховкою: **2:05** з одночасною страховкою: **1:35** .
(год:хв) (год:хв)
- Рухались з попереминою страховкою: **0:00** , з перильною страховкою: **0:00** .
(год:хв)
- Організовано пунктів страховки: **0** .

7. Характеристики ключової частини підйому та спуску по ділянкам:

ділянка шляху (від - до)	загальний час проходження (год:хв)	довжина (м)	крутизна (град.)	перепад висоти (м)	характер рельєфу	характеристика руху з страховкою (протяжність, м; крутизна, град;				кількість організованих пунктів страховки
						самоострат-ховкою	одночас-ною	поперемінною	периль-ною	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Льодовиковий схил	2:05	2500	До 30	570	Льодовиковий схил	2500; до 30; 2:05				
Закритий льодовик	1:35	2000	До 15	290	Закритий льодовик		2000; до 15; 1:35			

8. При проходженні перевалу необхідне наступне спеціальне спорядження:

- групове: **Мотузки, льодобури**

- індивідуальне: **льодоруби, каски, системи, кішки.**

9. Рекомендовані місця для ночівлі: **озеро з південної частини перевалу, ночівлі "Чорний хрест"**

10. Перевал пройдено: **07.08.2017.**

11. Метеорологічні умови при проходженні перевалу: **сонячно, +15С, опади відсутні, вітряно.**

12. Необхідні додаткові умови до організації руху і страховки: **відсутні**

13. Потенційна небезпека та засоби безпеки: **льодовий схил, рух у касках з самоостраховкою, відкритий льодовик.**

14. Керівник походу **Завадський Костянтин Олегович.**

15. Маршрутна книжка **№ 16/2017,**

МКК: **Секція спортивного туризму клубу «Глобус» № 133-04-30302000**

День 10, 05.08.17

Прокинувшись рано, почали збирати табір з очікуванням сьогоденішнього набору висоти та тривалого переходу — планували максимально підійти до перевалу, в ідеалі стати бівуаком на озері перед перевальним злетом. Також при підготовці до походу мали інформацію, що брід річки Мна дуже важкий, групи користувались послугами пастухів. Як виявилось ми до нього не дійшли, хоч зранку здавалось, що брід річки здійснити можна.

Вийшли на маршрут о 7.35 та продовжили рух по лівому березі річки Мна по ґрунтовій стежині в напрямку ферми (Фото 47). Коров'яча ферма знаходиться вище в долині, дістались до неї за 35 хвилин ЧХЧ. Будьте обережні на фермі є багато здоровенних кавказьких вівчарок — нам пощастило, що хазяїн відігнав їх від нас, вони були дуже злі та агресивні.

Далі рухаємось по гарній стежині до трав'яного гребню, що був названий нами як “Бурдж Халіфа” протягом 40 хвилин ЧХЧ від ферми. Назвали цей підйом в честь найвищого хмарочоса світу, висотою 700 метрів — наш трав'яний гребінь мав перепад висоти теж 700 метрів (Фото 48, 49). Даний гребінь є зручним варіантом виходу в цирк перевалу Орцвері та інших — по обидва боки від гребня урвище та каньйон.

Гребінь являє собою трав'яний схил з крутизною схилу до 25 градусів, місцями до 35. Є місця осипного схилу, для виходу на перший моренний вал льодовика проходимо ділянку, крутизною до 40 градусів по скельних полицях та ділянках трав'яного схилу (Фото 50).

Під час підйому нижче по схилу справа (в напрямку руху) на осипому схилі побачили групу, що стояла на обіді — було далеко, тому змогли тільки перерахувати учасників. Після бойового кличу “ТКГ” та правильної відповіді, система “свій-чужий” визначила групу як дружню, а саме команду Миколи Кісліцина. Керівники зустрілись та обговорили особливості проходження перешкод та пригод на маршруті (Фото 51).

Далі група пройшла 45 хвилин ЧХЧ, вимушена була стати на ночівлю — збирались хмари та починався грім, хоча й до води довелось йти близько 700 метрів до мореного валу. До озерами сьогодні не дійшли 2 переходи і гарно втомились. Наш “Бурдж Халіфа” ми пройшли за 225 ЧХЧ від початку і до виположення.

Фото 47. Долина річки Мна

Фото 48 Шлях підйому групи по трав'яному хребту

Фото 49. Шлях руху групи в долині річки Мна

Фото 50. Рух по скельних полицках

Фото 51. Зустріч керівників

День 11, 06.08.17

Цього дня вирішили відпочити перед майбутнім сходженням та уникнути ризику проходження перевалу та закритого льодовика в другій половині дня. Тому програмою максимум був підхід до озера та радіальний вихід під перевал.

Група вийшла о 8.10 та почала рух по осипному схилу з самостраховкою льодорубом. Одразу ж почали підйом на перший моренний вал по живому осипу, крутизною до 25 градусів. Далі продовжили рух в основному за GPS навігатором — озеро захищене за валом осипу, тому знизу його не видно. До озера дійшли за 115 хвилин ЧХЧ. Відпочивши, гарно викупавшись та встановивши табір пішли в радіальний вихід на льодовик, для розвідки завтрашнього шляху та додаткової акліматизації. Пізніше до нас приєдналася група Богдана Кудряшова — тісно в горах “Глобусу”!

Прогулянка зайняла дві години — майбутній шлях не виглядав небезпечним, хіба що на льодовику було багато льодових грибів.

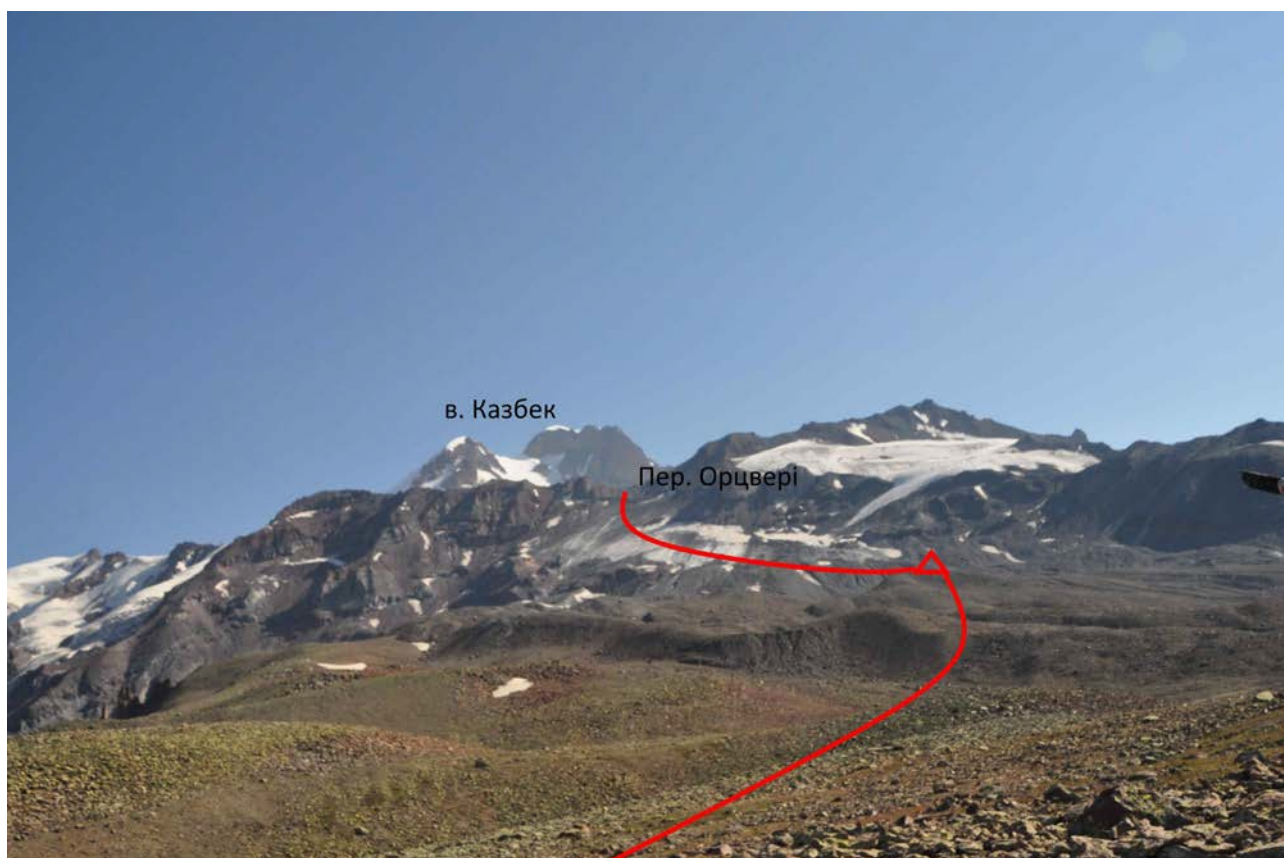

Фото 52. Рух групи в долині цирку перевалу Орцвері

Фото 53. Купаємось на фоні перевалу

День 12, 07.08.17

Прокидаємось дуже рано, щоб встигнути пройти льодовик до сонця, тому виходимо о 6.05, група Богдана вийшла на 10 хвилин раніше і вже прямувала до початку льодовика.

Підійшовши до відкритого льоду надягнули кішки та взяли льодоруби, далі прямували в сторону перевалу по льодовику крутизною до 25-30 градусів, так як сонце ще не вийшло льодові гриби нам не загрожували. Під час підйому намагались йти з групою Богдана паралельно та не один над одним.

За 50 метрів по висоті перед перевалом, льодовик закінчується та починається живий осипний схил, рухаємось обережно один за одним.

О 8.20 виходимо на перевальну сідловину, десь на 10 хвилин пізніше групи Богдана, витративши на підйом 115 хвилин від місця ночівлі. Перед нами відкрилась неймовірна панорама вершини Казбек та частково шлях підйому групи назавтра. З перевальної сідловини також дуже гарно видно стоянки "Чорний хрест" та Казбекську метеостанцію і звичайно ж усю хижу красу розірваного льодовика Гергеті. Дівчата одразу ж почали фотографуватись в платтях на фоні гори, ми з Женею одягли пуховки.

Відпочивали довго, писали записку, фотографувались, милувались на льодовик і гору, зв'язавшись о 9.10 почали спуск в напрямку стоянки, що гарно ідентифікується великою кількістю строкатих плям-наметів.

У Богдана були дещо інші плани — в них сьогодні ночівля на плато, а завтра вихід на вершину.

Після спуску з перевалу тримались правої третини льодовика, обходячи тріщини при наближенні до стоянок почали шукати перехід на лівий борт льодовика, який знайшли трохи нижче, та безпечно вийшли на стежку, якій рухаються горосходжувачі.

Місць під шатер небагато, довелось майданчик підрівняти. Дані стоянки є гарні місцем для базового табору штурму вершини: є вода, відсутня велика кількість туристів та сміття, на годину ближче до вершини.

Підйом запланували на 1.00, тому горизонтальне положення

прийняли о 18.00, хоча спалось нам не дуже.

Наплечники спаковані, гречка на ранок запарена.

Фото 54. Маршрут підйому на перевал Орцвері

Фото 55. Група рухається по льодовику

Фото 56. Групове фото в платтях на перевалі

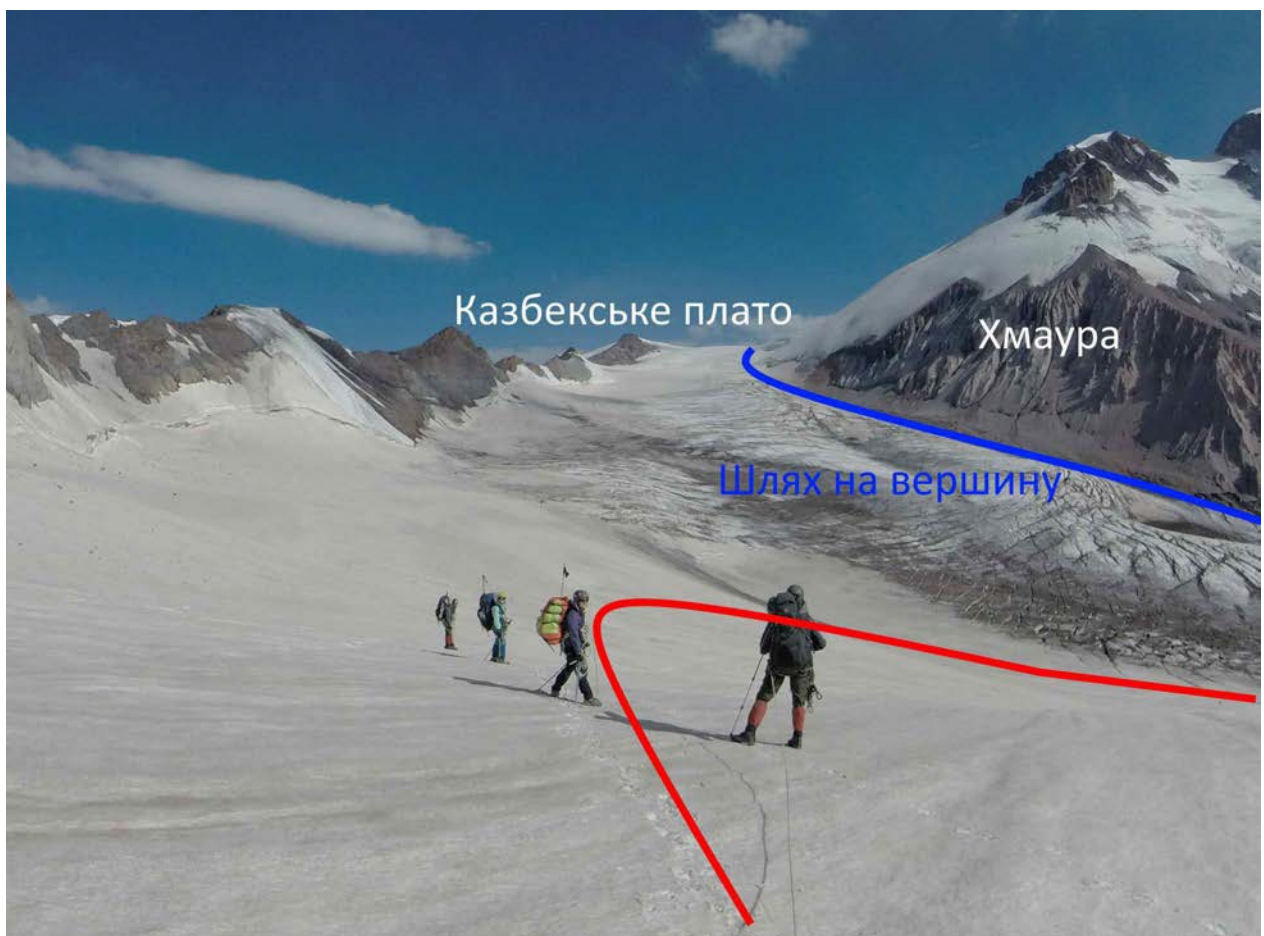

Фото 57. Спуск на льодовик Гергеті

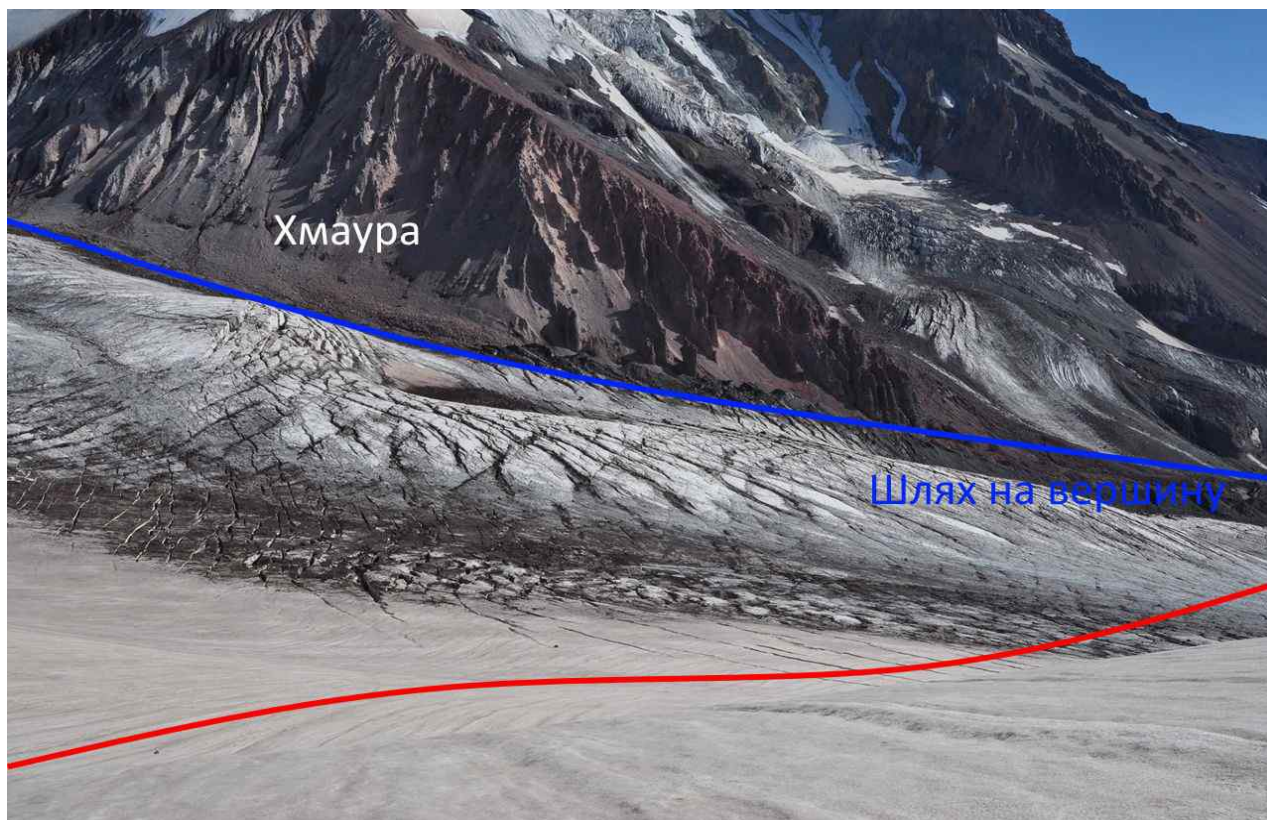

Фото 58. Рух по льодовику Гергеті та шлях підйому на вершину

Фото 59. Обходимо тріщини

Опис сходження на вершину Казбек, 2А, 5034

район	хребет, масив	які ущелини з'єднує	назва (рекомендована), при необхідності, що означає	висота (м)	координати (WGS-84)	категорія		
						сезон	зима	міжсезоння
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Східний Кавказ, Грузія	Головний хребет	Льодовики Гергеті, Майлі, Девдорак	Казбек, Мкінварцвері	5034	42°41'49.42" N 44°31'5.23" E	2А		

1. Загальний час проходження: **8:40**, (від стоянок "Чорний хрест до вершини і назад)

(год:хв)

2. Затрачено часу на підйом: **5:40**, перепад висот **1120** м .

(год:хв)

3. Затрачено часу на спуск: **3:00** , перепад висот **1120** м .

(год:хв)

4. Рухались з самостраховкою: **2:40** з одночасною страховкою: **6:00** .

(год:хв)

(год:хв)

5. Рухались з поперемінною страховкою: **0:00** , з перильною страховкою: **0:00** .

(год:хв)

(год:хв)

6. Організовано пунктів страховки: **0** .

7. Характеристики ключової частини підйому та спуску по ділянкам:

ділянка шляху (від - до)	загальний час проходження (год:хв)	довжина (м)	крутизна (град.)	перепад висоти (м)	характер рельєфу	характеристика руху з страховкою (протяжність, м; крутизна, град;				кількість організованих пунктів страховки
						самострат-ховкою	одночас-ною	поперемінною	периль-ною	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Закритий льодовик	6:00	6000	До 30	700	Закритий льодовик		6000; до 30; 6:00			
Передвершинний злет	0:35	400	До 30-35	150	Льодовий схил		400; до 35-40; 0:35			

8. При проходженні перешкоди необхідне наступне спеціальне спорядження:

- групове: **Мотузки, льодобури**

- індивідуальне: **льодоруби, каски, системи, кішки.**

9. Рекомендовані місця для ночівлі: **ночівлі "Чорний хрест"**

10. Перешкоду пройдено: **08.08.2017**.

11. Метеорологічні умови при проходженні перешкоди: **сонячно, +20С, опади відсутні**.

12. Необхідні додаткові умови до організації руху і страховки: **відсутні**

13. Потенційна небезпека та засоби безпеки: **льодовий схил, рух у касках з самостраховкою, відкритий льодовик**.

14. Керівник походу **Завадський Костянтин Олегович**.

15. Маршрутна книжка **№ 16/2017**,

МКК: **Секція спортивного туризму клубу «Глобус» № 133-04-30302000**

День 13, 08.08.17

День альпінізму ми зустріли рано, прокинувшись о 1.00, почали збиратись та готувати сніданок. Вся група була налаштована відмінно, хоч і погано відпочили, але сьогодні нас очікувала вершина, після виходу навіть пішов сніг та закрило зірки.

Тактика підйому на вершину, на нашу думку, така: так як вночі стежку дуже погано видно, тому вперед краще пропустити одну-дві комерційні групи (професійні гіді добре знають стежки обходу скелі Хмаура). Далі, коли починається льодовик, комерційні туристи починають довго надягати кішки та зв'язуватись — тут їх можна обганяти і шлях на вершину перед вами відкрито.

Саме так ми і зробили, вийшовши на казбекське плато, вирішили зупинитись та заховатись на привал за сніжною стінкою — було трохи вітряно. Перед нами на вершину піднімались дві групи десь 10-12 чоловік (як потім ми дізнались, там були учасники групи Богдана). Після нетривалого відпочинку вирушили далі взявши лівіше (в напрямку руху), згодом виявилось, що дана стежка виводила на російську сторону, тому повернулись на основну магістраль. З плато почали підйом по сніжному схилу, крутизною до 20 градусів у зв'язках, тріщини зустрічаються аж до вершини (Фото 60). Десь о 7.30 виходимо на перемичку між вершинами та одразу ж починаємо підйом на вершину (Фото 61), щоб не потрапити в затор з комерційних туристів.

Фінальна частина підйому представляє собою льодовий схил, крутизною до 35 градусів, в деяких місцях пляшковий, блакитний лід.

На вершину група піднялась о 8.00. Ясна погода та гарні краєвиди значно покращили настрій команди та сприяли великій кількості

фотографій (Фото 62).

Спуск з вершини розпочали о 8.20 — потрібно було поспішати, до “вузького” місця підйому наближалась велика група комерційних туристів, що значно ускладнила б наше пересування.

Для обходу “блакитного льоду” вирішили спускатись скелями зліва (в напрямку руху). Вийшли одразу ж на скелі та дві найкрутіші ділянки серпантину обійшли без проблем (Фото 63). Після спуску на перемичку сіли обідати — до нас приєднались дві собаки, вони перші ніж ми піднялись на вершину і після спуску теж вирішили відобідати з нами. До речі, з групою Богдана ми зустрілись майже перед вершиною, вони вийшли раніше і вже йшли на спуск.

Спуск був по маршруту підйому та значних труднощів не викликав. На білуак група повернулась о 12.00 (Фото 64, 65).

Фото 60. Підйом на перемичку

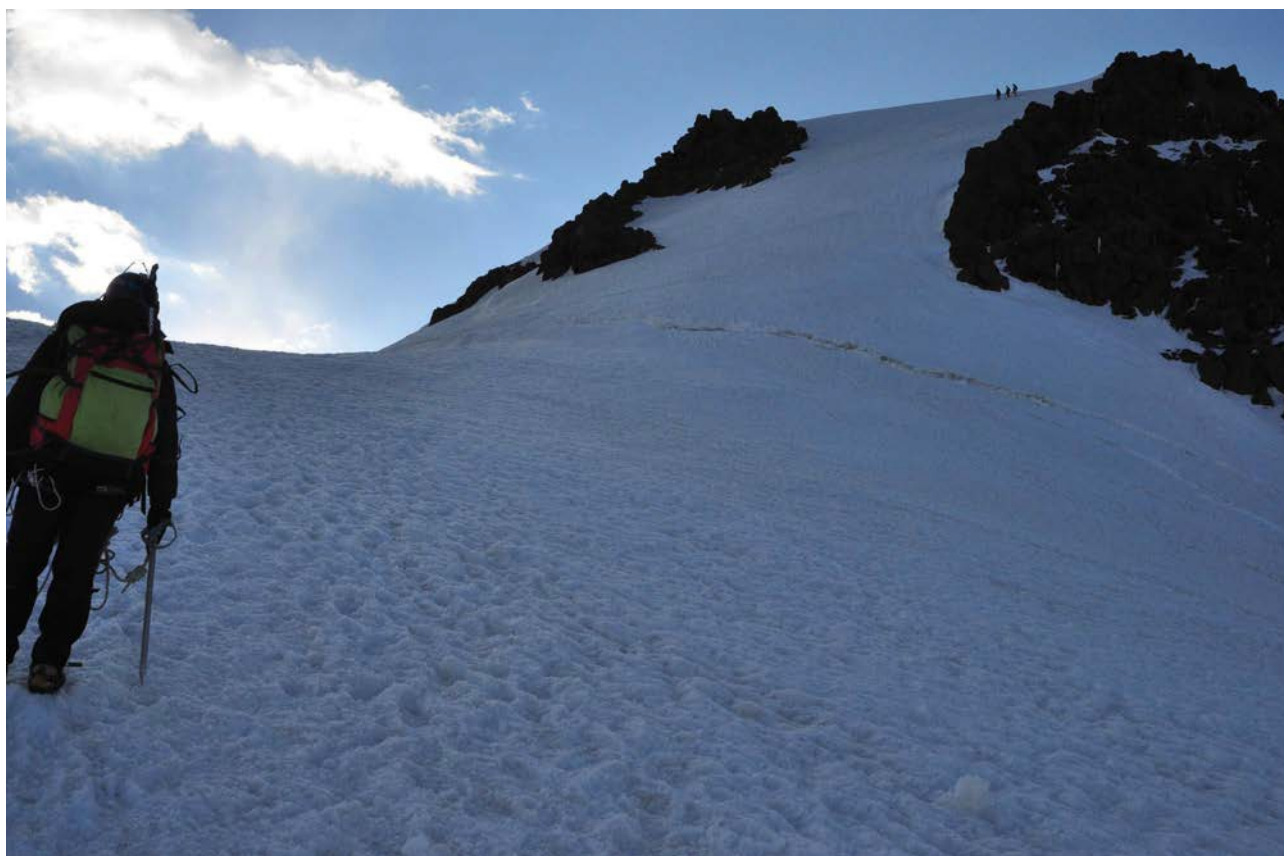

Фото 61. Фінальна частина підйому

Фото 62. Група на вершині Казбеку.

Фото 63. Спуск на три такти

Фото 64. Спуск на Казбекське плато

Фото 65. Рух по закритому льодовику

День 14, 09.08.17

Після сходження прокинулись не дуже рано, сьогодні нас очікує спуск до міста Степанцмінда, в цивілізацію.

На маршрут виходимо о 8.05 по гарній стежці вздовж моренного валу льодовика. Назустріч нам йде багато груп на прогулянку чи акліматизацію. Проходимо стоянки “білий хрест” - там трошки менше місця для наметів ніж на “чорному”. Через 70 хвилин ЧХЧ виходимо на людний майданчик біля метеостанції — дуже багато туристів, а ще більше сміття. Відпочиваємо, фотографуємось на фоні льодовика (Фото 66), далі нас очікує спуск та перехід по ньому на праву сторону долини (Фото 67).

Після льодовика рухаємось до стоянок “зелений готель” (Фото 68, 69) - по дорозі зустрічаємо багато знайомих українських туристів.

Вже ближче до Гергетської церкви зустрічається все більше подорожувальників — всі прямують до мальовничого майданчика, з якого гарно видно гору (Фото 70).

Через 110 хвилин ЧХЧ зупиняємось на привал біля церкви, далі прямуємо по автомобільній дорозі в місто Степанцмінда.

Активна частина маршруту закінчується о 15.00 в центрі міста. Далі прямуємо в Ананурі та однойменну фортецю, щоб відпочити та купатись в водосховищі (Фото 71), а ще буде Тбілісі, в який ми обов'язково повернемося.

Фото 66. Група біля метеостанції

Фото 67. Останній раз надягнули кішки

Фото 68. Подальший рух до м. Степанцмінда

Фото 69. Спуск до “Зеленого готелю”

Фото 70. Група на фоні Казбеку

Фото 71. Фортеця Ананурі та водосховище.

4. Висновки та рекомендації щодо проходження маршруту

1. Основні цілі та задачі походу були виконані, команда пройшла похід 3 категорії складності та отримала значний досвід.
2. перевал Чаухі Північний виявився значно важчим та небезпечним ніж було оцінено вдома, тому від проходження було вирішено відмовитись, залишимо його для більш досвідчених груп.
3. перевал Кібіші центральний — логічний перевал, що з'єднує дві сусідні долини та доволі зручний та безпечний для проходження, складність може бути тільки на південному схилі в погану погоду.
4. перевал Шаванський — цікавий та вміру складний перевал, тактика проходження якого значно змінюється від стану сніжного покриву, з перевалу вихід в долину річки Кора не явний і підйом на цій стороні не рекомендується.
5. перевал Нарвані Хибний — гарний, нескладний перевал, корисний як для розминки перед складними перешкодами так і для відпочинку після них. З перевалу відкривається гарний вид на вершину гори та оточуючі долини.
6. перевал Орцвері — зручний для виходу на льодовик Гергеті, основна

небезпека очікує на спуску на льодовик — значна кількість закритих тріщин.

7. Всі учасники задоволені, повні емоцій та кожен підкорив свою вершину.

Перелік використаних матеріалів

1. Богдан Савчинський, “Карта и перечень перевалов грузинского Приказбечья”, <https://www.tkg.org.ua/node/5152>
2. Марина Ходирева, звіт про похід 1 категорії складності по Центральному та Східному Кавказу, <https://www.tkg.org.ua/node/24271>
3. Сергій Данілов, звіт про похід 3 к.с. Центральним та Східним Кавказом, <https://www.tkg.org.ua/node/24249>
4. Олександр Щербатій, звіт про гірський похід 2 к.с. по Центральному та Східному Кавказу, <https://www.tkg.org.ua/node/17343>
5. Сафтюк М.П., звіт про похід 4 к.с. по Центральному та Східному Кавказу https://www.mountain.net.ua/content/uploads/pdf/Kavkaz_4_k_s_2015_Saftjuk_Odessa.pdf